

Z A K O N

O VANREDNIM SITUACIJAMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se delovanje, proglašavanje i upravljanje u vanrednim situacijama; sistem zaštite i spasavanja ljudi, materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine od elementarnih nepogoda, tehničko-tehnoloških nesreća – udesa i katastrofa, posledica terorizma, ratnih i drugih većih nesreća (u daljem tekstu: elementarne nepogode i druge nesreće); nadležnosti državnih organa, autonomnih pokrajina, jedinica lokalne samouprave i učešće policije i Vojske Srbije u zaštiti i spasavanju; prava i dužnosti građana, privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika u vezi sa vanrednim situacijama; organizacija i delatnost civilne zaštite na zaštiti, spasavanju i otklanjanju posledica elementarnih nepogoda i drugih nesreća; finansiranje; inspekcijski nadzor; međunarodna saradnja i druga pitanja od značaja za organizovanje i funkcionisanje sistema zaštite i spasavanja.

Član 2.

Republika Srbija obezbeđuje izgradnju jedinstvenog sistema zaštite i spasavanja u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima, kao i programima, planovima i drugim dokumentima koji se odnose na zaštitu i spasavanje i civilnu zaštitu.

Član 3.

Osnovni zadaci sistema zaštite i spasavanja, u smislu ovog zakona su:

- 1) programiranje i planiranje mera i aktivnosti na zaštiti i spasavanju;
- 2) zaštita, kao skup preventivnih mera usmerenih na jačanje otpornosti zajednice, otklanjanje mogućih uzroka ugrožavanja, smanjenje uticaja elementarnih nepogoda, sprečavanje drugih nesreća i u slučaju da do njih dođe, umanjeње njihovih posledica;
- 3) koordinacija pri uspostavljanju, izradi i realizaciji Nacionalne strategije za zaštitu i spasavanja;
- 4) spasavanje i pružanje pomoći, pod čime se podrazumevaju operativne aktivnosti koje se preduzimaju u cilju spasavanja ljudi, materijalnih dobara i životne sredine;
- 5) ublažavanje i otklanjanje neposrednih posledica elementarnih nepogoda i drugih nesreća, pod čime se podrazumevaju mere i aktivnosti koje se preduzimaju radi uspostavljanja neophodnih uslova za život građana na postradalom području;
- 6) organizovanje, opremanje i osposobljavanje snaga zaštite i spasavanja;
- 7) organizovanje, opremanje i osposobljavanje državnih organa, privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika za zaštitu i spasavanje;
- 8) organizovanje i osposobljavanje građana za ličnu, uzajamnu i kolektivnu zaštitu;
- 9) pružanje i traženje pomoći i saradnja sa drugim zemljama i međunarodnim organizacijama;

10) upravljanje, rukovođenje i koordinacija subjektima i snagama sistema zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama i

11) drugi poslovi i zadaci zaštite i spasavanja.

Subjekti sistema zaštite i spasavanja

Član 4.

Subjekti sistema zaštite i spasavanja su:

1) organi državne uprave, organi autonomne pokrajine i organi jedinica lokalne samouprave;

2) privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici (u daljem tekstu: privredna društva i druga pravna lica);

3) građani, grupe građana, udruženja, profesionalne i druge organizacije.

Subjekti iz stava 1. ovog člana, obezbeđuju izgradnju jedinstvenog sistema zaštite i spasavanja na teritoriji Republike Srbije, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima, kao i programima, planovima i drugim dokumentima kojima se uređuje organizacija, razvoj, pripremanje i upotreba snaga i sredstava zaštite i spasavanja.

Subjekti iz stava 1. ovog člana sprovode preventivne mere zaštite i spasavanja.

Načela zaštite i spasavanja

Član 5.

Načela zaštite i spasavanja zasnivaju se na saradnji, solidarnosti, pravovremenom i usklađenom delovanju subjekata sistema zaštite i spasavanja.

a) Načelo prava na zaštitu

Svako ima pravo na zaštitu od nesreća i katastrofa prouzrokovanih elementarnim nepogodama i drugim nesrećama.

Zaštita i spasavanje ljudskih života ima prednost nad svim drugim zaštitnim i spasilačkim aktivnostima.

b) Načelo solidarnosti

Svako učestvuje u zaštiti i spasavanju u skladu sa svojim mogućnostima i sposobnostima.

v) Načelo javnosti

Podaci o opasnostima i delovanju državnih organa, organa autonomnih pokrajina, jedinica lokalne samouprave i drugih subjekata zaštite i spasavanja su javni.

Organi državne uprave, organi autonomnih pokrajina i organi jedinica lokalne samouprave moraju obezbediti da stanovništvo, na području koje može pogoditi elementarna i druga nesreća, bude obavešteno o opasnosti.

g) Načelo preventivne zaštite

Organi državne uprave, organi autonomne pokrajine i organi jedinica lokalne samouprave i druga pravna lica prilikom obezbeđenja zaštite od elementarnih

nepogoda i drugih nesreća, prioritarno sprovode preventivne mere zaštite u skladu sa svojim nadležnostima.

d) Načelo odgovornosti

Svako fizičko i pravno lice je, u skladu sa zakonom, odgovorno za sprovođenje mera zaštite i spasavanja od nesreća i katastrofa izazvanih elementarnim nepogodama i drugim nesrećama.

d) Načelo postupnosti pri upotrebi snaga i sredstava

U zaštiti i spasavanju koriste se prvo snage i sredstva sa teritorije jedinice lokalne samouprave.

U slučajevima kada zbog obima nesreće odnosno ugroženosti, snage i sredstva sa teritorije jedinice lokalne samouprave nisu dovoljne, nadležni organ obezbeđuje upotrebu snaga i sredstava sa teritorije Republike Srbije.

Policijska i Vojska Srbije upotrebljavaju se za zaštitu i spasavanje ako raspoložive snage i sredstva nisu dovoljne.

Član 6.

Civilna zaštita, kao deo sistema zaštite i spasavanja, organizuje se i priprema u miru i ratu, u skladu sa Dopunskim protokolom I iz 1977. godine uz Ženevske konvencije o zaštiti žrtava rata iz 1949. godine, i drugim pravilima međunarodnog humanitarnog prava.

Član 7.

Civilna zaštita kao deo sistema zaštite i spasavanja je humanitarna i nevojna aktivnost od opšteg interesa za Republiku Srbiju.

Civilna zaštita koristi međunarodni znak raspoznavanja: ravnokraki trougao plave boje na narandžastom polju.

Značenje izraza

Član 8.

Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1) **vanredna situacija** je stanje kada su rizici i pretnje ili posledice katastrofa, vanrednih događaja i drugih opasnosti po stanovništvo, životnu sredinu i materijalna dobra takvog obima i intenziteta da njihov nastanak ili posledice nije moguće sprečiti ili otkloniti redovnim delovanjem nadležnih organa i službi, zbog čega je za njihovo ublažavanje i otklanjanje neophodno upotrebiti posebne mere, snage i sredstva uz pojačan režim rada;

2) **sistem zaštite i spasavanja** je deo sistema nacionalne bezbednosti i integrisani oblik upravljanja i organizovanja subjekata sistema zaštite i spasavanja na sprovođenju preventivnih i operativnih mera i izvršavanju zadataka zaštite i spasavanja ljudi i dobara od posledica elementarnih nepogoda i drugih nesreća, uključujući i mere oporavka od tih posledica;

3) **elementarna nepogoda** je događaj hidrometeorološkog, geološkog ili biološkog porekla, prouzrokovan delovanjem prirodnih sila, kao što su: zemljotres, poplava, bujica, oluja, jake kiše, atmosferska pražnjenja, grad, suša, odronjavanje ili klizanje zemljišta, snežni nanosi i lavina, ekstremne temperature vazduha, nagomilavanje leda na vodotoku, epidemija zaraznih bolesti, epidemija stočnih

zaraznih bolesti i pojava štetočina i druge prirodne pojave većih razmera koje mogu da ugroze zdravlje i život ljudi ili prouzrokuju štetu većeg obima.

4) **tehničko-tehnološka nesreća – udes** je iznenadni i nekontrolisani događaj ili niz događaja koji je izmakao kontroli prilikom upravljanja određenim sredstvima za rad i prilikom postupanja sa opasnim materijama u proizvodnji, upotrebi, transportu, prometu, preradi, skladištenju i odlaganju, kao što su požar, eksplozija, havarija, saobraćajni udes u drumskom, rečnom, železničkom i avio saobraćaju, udes u rudnicima i tunelima, zastoj rada žičara za transport ljudi, rušenje brana, havarija na elektroenergetskim, naftnim i gasnim postrojenjima, akcidenti pri rukovanju radioaktivnim i nuklearnim materijama; a čije posledice ugrožavaju bezbednost i živote ljudi, materijalna dobra i životnu sredinu;

5) **katastrofa** je elementarna nepogoda ili druga nesreća i događaj koji veličinom, intenzitetom i neočekivanošću ugrožava zdravlje i živote većeg broja ljudi, materijalna dobra i životnu sredinu, a čiji nastanak nije moguće sprečiti ili otkloniti redovnim delovanjem nadležnih službi, organa državne uprave i jedinica lokalne samouprave, kao i nesreća nastala ratnim razaranjem ili terorizmom;

6) **vanredni događaj** je nesreća izazvana elementarnom nepogodom i drugim nesrećama, koja može da ugrozi zdravlje i živote ljudi i životnu sredinu; a čije posledice je moguće sprečiti ili otkloniti redovnim delovanjem nadležnih organa i službi;

7) **otpornost** je sposobnost društva izloženog opasnostima da se odupre, apsorbuje, navikne na opasnosti i oporavi od opasnosti blagovremeno i na efikasan način, što podrazumeva i očuvanje i povraćaj sopstvenih osnovnih (suštinskih) struktura i funkcija;

8) **rizik** označava verovatnoću da će se nesreća pojaviti u određenom vremenskom razdoblju, okolnostima i sa određenim negativnim posledicama;

9) **smanjenje rizika od katastrofa** je stručno sprovođenje aktivnosti za smanjenje rizika putem sistemskih napora da se analiziraju uzročni faktori katastrofa i da se njima upravlja i, s tim u vezi, ispravno upravlja zemljištem i okolinom, smanji izloženost opasnostima i ugroženost ljudi i imovine i unapređuje ukupna spremnost za reagovanje na ove događaje;

10) **Nacionalna strategija zaštite i spasavanje** je dokument kojim se definišu i utvrđuju nacionalni mehanizmi za koordinaciju i programske smernice za smanjenje rizika, zaštitu i otklanjanje posledica od elementarnih nepogoda i drugih nesreća;

11) **sistem osmatranja, ranog upozoravanja, obaveštavanja i uzbunjivanja** je skup kapaciteta neophodnih za pravovremeno prikupljanje podataka, detektovanje udesa, njihovu analizu i izradu prognoza, širenje informacija značajnih za upozoravanje pojedinaca, zajednica i organizacija koje mogu biti ugrožene nekom opasnošću kako bi se pripremili i na vreme reagovali čime se smanjuje verovatnoća nastanka štete ili gubitaka;

12) **opasnost** je aktivnost ili stanje, koja može dovesti do gubitka života, povrede ili negativnih uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu;

13) **procena rizika** je utvrđivanje prirode i stepena rizika potencijalne opasnosti, stanja ugroženosti i posledica, koja mogu potencijalno da ugroze živote i zdravlje ljudi, posao, službu i životnu sredinu;

14) **spremnost** čine znanje i kapaciteti koje su razvili subjekti sistema zaštite i spasavanja, kako bi efikasno predvideli, odgovorili na uticaje i oporavili se od uticaja mogućih, predviđenih ili trenutnih opasnosti ili stanja;

15) **preventivne mere zaštite i spasavanja**, obuhvataju uspostavljanje Nacionalne strategije zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama, procenu rizika i ugroženosti od elementarnih nepogoda i drugih nesreća, mere pri izgradnji na trusnom području ili izgradnji objekata (brane, skladišta, pumpne stanice i dr) koji mogu ugroziti živote ljudi i materijalna dobra, izgradnju odbrambenih nasipa, obeležavanje mesta i procenu rizika od lavina, regulisanje vodotokova, protivgradnu odbranu, razbijanje leda na vodotokovima, izgradnju potpornih zidova, protivpožarne mere, mere kojima se sprečava eksplozija ubojnih sredstava, nekontrolisano oslobađanje, izlivanje ili rasturanje štetnih ili čvrstih hemijskih, nuklearnih i radioaktivnih materijala, otkrivanje i prognoziranje razvoja i kretanja atmosferskih elementarnih nepogoda, organizovanje sistema osmatranja, obaveštavanja i uzbunjivanja, epidemiološke, veterinarske i druge mere kojima se sprečavaju prirodne i tehničke nesreće ili ublažava njihovo dejstvo;

16) **traganje i spasavanje ljudi prilikom saobraćajnog udesa** je sistem mera i postupaka koji se preduzimaju da bi se pronašlo mesto saobraćajnog udesa, u drumskom, rečnom, vazdušnom i železničkom saobraćaju, spasili ljudi koji su povređeni u udesu ili čiji su životi i zdravlje ugroženi usled udesa;

17) **upravljanje u vanrednim situacijama** predstavlja usmeravanje subjekata zaštite i spasavanja u izvršavanju njihovih obaveza i zadataka;

18) **koordinacija** je ostvarivanje vremenske i prostorne usklađenosti delovanja svih učesnika u zaštiti i spasavanju u vanrednim situacijama po etapama izvršenja zadataka, kao i njihovo pravovremeno informisanje;

19) **rukovođenje** je usmeravanje pojedinaca, delova sistema i sistema zaštite i spasavanja prema ostvarivanju postavljenih ciljeva (izvršna funkcija upravljanja);

20) **snage zaštite i spasavanja su**: štabovi za vanredne situacije, jedinice civilne zaštite, vatrogasno-spasilačke jedinice, policija, Vojska Srbije, i subjekti čija je redovna delatnost zaštita i spasavanje, kao i privredna društva i druga pravna lica, Crveni krst Srbije, Gorska služba spasavanja Srbije, i udruženja koja su osposobljena i opremljena za zaštitu i spasavanje.

21) **objekti i sredstva za zaštitu i spasavanje** obuhvataju skloništa i druge zaštitne objekte, skladišta, zaštitnu i spasilačku opremu i oruđa, opremu za osposobljavanje i obuku, prevozna sredstva, telekomunikacione i alarmne uređaje i druge materijale koji se koriste za zaštitu i spasavanje;

22) **sredstva pomoći** su namirnice, pitka voda, odeća, obuća, lekovi i drugi predmeti, odnosno sredstva namenjena ugroženom i postradalom stanovništvu kao pomoć radi ublažavanja posledica elementarnih nepogoda i drugih katastrofa;

23) **otklanjanje posledica** su sve aktivnosti koje se preduzimaju u toku i posle prirodne i druge nesreće radi hitne normalizacije života i sprečavanja širenja posledica na području na kome se nesreća dogodila;

24) **ovlašćena pravna lica** su privredna društva i druga pravna lica kojima je povereno vršenje poslova od posebnog interesa za Republiku Srbiju u oblasti telekomunikacija, rudarstva i energetike, železničkog transporta, meteorologije, hidrologije, seizmologije, zaštite od jonizujućeg zračenja i nuklearne sigurnosti, zaštite životne sredine, vodoprivrede, šumarstva i poljoprivrede, zdravstva, zbrinjavanja i veterine;

25) **osposobljena pravna lica** su privredna društva i druga pravna lica koja su osposobljena i opremljena za zaštitu i spasavanje, kao što su komunalna, građevinska, vodoprivredna, preduzeća koja gazduju šumama, ugostiteljska, rudarska i transportna privredna društva i druga pravna lica, privredni subjekti iz

oblasti privatnog obezbeđenja, privredna avijacija, udruženja, savezi, društva, i klubovi iz oblasti vatrogastva, kinologije, ronilaštva, nautike, alpinizma, speleologije, radio-amaterstva, Gorska služba spasavanja, izviđači i drugi subjekti od značaja za zaštitu i spasavanje;

26) **lična, uzajamna i kolektivna zaštita** je najmasovniji oblik pripremanja i organizovanog učešća građana u zaštiti i spasavanju koja obuhvata mere i postupke njihove neposredne zaštite i spasavanje u poslovnim i stambenim zgradama, drugim objektima i mestima gde žive i rade;

27) **mere civilne zaštite** predstavljaju planske i organizovane radnje i postupke koje pripremaju i sprovode svi subjekti sistema zaštite i spasavanja u Republici Srbiji, radi zaštite i spasavanja ljudi i materijalnih dobara od opasnosti i posledica elementarnih nepogoda i drugih nesreća;

28) **mere zaštite u slučaju neposredne opasnosti od elementarnih nepogoda i drugih nesreća**, kao deo mera civilne zaštite, obuhvataju prikupljanje podataka o nastupajućoj elementarnoj nepogodi i drugoj nesreći sa procenom njenog dejstva i mogućih posledica, obaveštavanje i uzbunjivanje stanovništva i državnih organa, aktiviranje štabova za vanredne situacije, mobilizaciju jedinica civilne zaštite i materijalnih sredstava, raspoređivanje ljudstva i tehnike na najugroženija područja, planiranje učešća policije, Vojske Srbije i drugih snaga, posebne mere fizičkog obezbeđenja potencijalno ugroženih objekata, regulisanje saobraćaja na ugroženim područjima i druge mere;

29) **mere zaštite kada nastupe elementarne nepogode i druge nesreće**, kao deo mera civilne zaštite, predstavljaju organizovano učešće ljudstva i sredstava u zaštiti i spasavanju stanovništva i materijalnih dobara, izvršavanje zadataka privrednih društava i drugih pravnih lica i pojedinaca u spasavanju ugroženog stanovništva i materijalnih dobara (evakuacija, zbrinjavanje, pružanje prve, medicinske pomoći i dr) uz procenu potrebe za traženje pomoći Vojske Srbije ili međunarodne pomoći i preduzimanje drugih mera na sprečavanju ili ublažavanju posledica elementarnih nepogoda i drugih nesreća;

30) **mere ublažavanja i otklanjanja neposrednih posledica od elementarnih nepogoda i drugih nesreća**, kao deo mera civilne zaštite, obuhvataju radnje kojima se stvaraju uslovi za normalan život i rad na ugroženom području, prikupljanje podataka, procenu i utvrđivanje visine nastale štete, organizovanje prikupljanja i raspodele pomoći i druge mere kojima se ublažavaju ili otklanjaju neposredne posledice od elementarnih nepogoda i drugih nesreća;

31) **uzbunjivanje** je obaveštavanje o neposredno nastupajućoj ili nastaloj opasnosti;

32) **evakuacija** je plansko, organizovano i privremeno premeštanje ljudi, životinja, materijalnih i kulturnih dobara, državnih organa, privrednih društava i drugih pravnih lica sa ugrožene teritorije na teritoriju određenu Planom zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama, na kojoj ne postoji opasnost i koja pruža uslove za život i zaštitu;

33) **sklonište** je dvonamenski ili poseban građevinski objekat namenjen prvenstveno za zaštitu stanovništva od elementarnih nepogoda i drugih nesreća, a grade se porodična, kućna i blokovska skloništa;

34) **zbrinjavanje ugroženih, postradalih, izbeglih i evakuisanih lica u vanrednim situacijama** obuhvata pružanje hitnog smeštaja, zdravstvenu zaštitu, snabdevanje hranom i pijaćom vodom, spajanje razdvojenih porodica, psihološku podršku i stvaranje drugih uslova za život;

35) **zaštita i spasavanje od poplava i nesreća na vodi i pod vodom** podrazumeva sprovođenje zaštite i spasavanja ljudi i materijalnih dobara koji mogu biti ugroženi poplavama izazvanim izlivanjem reka iz korita, bujičnim vodama, ledenim barijerama, podzemnim vodama, kao i oštećenjem ili rušenjem brana, nasipa, jalovina i drugih vodozaštitnih objekata i drugih nesreća na vodi i pod vodom;

36) **neeksplozirana ubojna sredstva (NUS)** su zaostala eksplozivna sredstva i ostaci iz rata, pripremljena za korišćenje ili korišćena, sa ili bez upaljača, ispaljena, izbačena, porinuta, lansirana, napuštena ili odbačena, a nisu eksplodirala, kao i sredstva zaostala posle eksplozija skladišta ubojnih sredstava, odbačena i ubojna sredstva iz nelegalnog poseda. NUS u smislu ovog zakona ne smatraju se neeksplozirane improvizovane diverzantsko-terorističke naprave;

37) **asanacija terena** sastoji se od preduzimanja sanitarno-higijenskih i sanitarno-tehničkih mera na terenu, u naselju i objektima, u cilju sprečavanja širenja zaraznih bolesti, epidemija i drugih štetnih posledica po stanovništvo i materijalna dobra.

38) **opasne materije** jesu hemikalije i druge materije koje imaju štetne i opasne karakteristike.

II. NADLEŽNOSTI DRŽAVNIH ORGANA

Narodna skupština

Član 9.

Narodna skupština u oblasti zaštite i spasavanja usvaja Nacionalnu strategiju zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama.

Vlada

Član 10.

Vlada u oblasti zaštite i spasavanja, obezbeđuje izgradnju i razvoj sistema zaštite i spasavanja Republike Srbije i plansko povezivanje delova sistema i zadataka u jedinstvenu celinu, a naročito:

1) predlaže Nacionalnu strategiju zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama;

2) usvaja Dugoročni plan razvoja sistema zaštite i spasavanja Republike Srbije;

3) prati i koordinira sprovođenje mera predviđenih Nacionalnom strategijom za zaštitu i spasavanje u vanrednim situacijama;

4) usvaja Procenu ugroženosti Republike Srbije od elementarnih nepogoda i drugih nesreća (u daljem tekstu: Procena ugroženosti Republike Srbije);

5) obrazuje Republički štab za vanredne situacije;

6) imenuje komandanta, načelnika i članove Republičkog štaba za vanredne situacije, na predlog Ministra nadležnog za unutrašnje poslove (u daljem tekstu: Ministar);

7) donosi Nacionalni plan zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama Republike Srbije;

8) naređuje opštu mobilizaciju jedinica civilne zaštite i drugih neophodnih ljudskih i materijalnih resursa sistema zaštite i spasavanja na nivou Republike Srbije;

- 9) prati i usmerava pripreme za izvršavanje zadataka zaštite i spasavanja;
- 10) donosi odluku o pružanju, traženju i prihvatanju međunarodne pomoći u oblasti zaštite i spasavanja;
- 11) izveštava Narodnu skupštinu o vrsti, uzroku i razmerama vanrednih događaja i vanrednih situacija, o preduzetim merama i aktivnostima sistema zaštite i spasavanja i o procenama daljeg razvoja situacije.

Ministarstvo unutrašnjih poslova

Član 11.

Ministarstvo unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: Ministarstvo), u okviru svog delokruga, predlaže i sprovodi politiku u pitanjima zaštite i spasavanja, izvršava potvrđene međunarodne ugovore, zakone, i druge opšte akte Narodne skupštine i Vlade.

Ministarstvo u oblasti zaštite i spasavanja:

- 1) izrađuje Nacrt nacionalne strategije zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama;
- 2) izrađuje Predlog dugoročnog plana razvoja sistema zaštite i spasavanja;
- 3) organizuje izradu Procene ugroženosti Republike Srbije od elementarnih nepogoda i drugih nesreća i dostavlja Vladi na usvajanje;
- 4) izrađuje predlog Nacionalnog plana zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama Republike Srbije;
- 5) koordinira rad sa svim subjektima sistema zaštite i spasavanja po pitanjima organizacije, planiranja, pripreme i sprovođenja mera i aktivnosti prevencije i smanjenja rizika, zaštite i spasavanja (organizuje telekomunikacione i informatičke sisteme za potrebe rukovođenja i koordinaciju zaštite i spasavanja i prenos podataka i informacija i njihovu zaštitu);
- 6) organizuje sistem osmatranja, obaveštavanja, ranog upozoravanja i uzbunjivanja na teritoriji Republike Srbije;
- 7) obezbeđuje učešće policije i drugih organizacionih jedinica Ministarstva u sprovođenju mera i izvršavanju zadataka zaštite i spasavanja;
- 8) priprema i sprovodi bezbednosnu zaštitu prostora, infrastrukture i objekata od značaja za preduzimanje mera i izvršavanje zadataka zaštite i spasavanja;
- 9) organizuje obučavanje i proveru operativne spremnosti štabova i službi za vanredne situacije, kao i specijalizovanih jedinica civilne zaštite, u skladu sa programima i planovima obuke (pruža stručnu pomoć i instrukcije za rad organa zaštite i spasavanja autonomnih pokrajina, jedinica lokalne samouprave, privrednih društava i drugih pravnih lica);
- 10) obrazuje, organizuje i oprema specijalizovane jedinice civilne zaštite za teritoriju Republike Srbije i upravne okruge, organizuje i nabavlja, servisira, održava i skladišti opremu za potrebe zaštite i spasavanja;
- 11) organizuje i uklanja, deaktivira i uništava neeksplozirana ubojna sredstva (u daljem tekstu: NUS);
- 12) sprovodi obuku i izdaje uverenja o osposobljenosti kadrova za uklanjanje NUS, izdaje ovlašćenja privrednim društvima i drugim pravnim licima za uklanjanje i uništavanje NUS;

- 13) obrazuje Nacionalni i regionalne trening centre za zaštitu i spasavanje u Republici Srbiji;
- 14) priprema i donosi tehničke propise za sredstva i opremu za zaštitu i spasavanje i, kada mu je povereno, izrađuje predloge srpskih standarda za sredstva i opremu za zaštitu i spasavanje;
- 15) inicira i finansira naučna istraživanja u oblasti zaštite i spasavanja;
- 16) vodi evidencije o ljudskim i materijalnim resursima za potrebe zaštite i spasavanja i naređuje delimičnu mobilizaciju neophodnih ljudskih i materijalnih resursa;
- 17) ostvaruje međunarodnu saradnju u oblasti zaštite i spasavanja i smanjenja rizika od katastrofa;
- 18) učestvuje u traganju i spasavanju prilikom saobraćajnih udesa u drumskom, železničkom, rečnom i vazdušnom saobraćaju;
- 19) vrši nadzor nad primenom ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona;
- 20) obavlja i druge poslove određene zakonom.

Ministarstvo odbrane i Vojska Srbije

Član 12.

U uslovima kada druge snage i sredstva sistema zaštite i spasavanja nisu dovoljni za zaštitu i spasavanje ljudi, materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine od katastrofa izazvanih uticajem elementarnih nepogoda i drugih nesreća, na zahtev Ministarstva—organizacione jedinice nadležne za vanredne situacije (u daljem tekstu: nadležna služba), Ministarstvo odbrane obezbeđuje učešće organizacionih delova Ministarstva odbrane, komandi, jedinica i ustanova Vojske Srbije za pružanje pomoći u zaštiti i spasavanju, u skladu sa zakonom.

Kada u zaštiti i spasavanju učestvuju jedinice Vojske Srbije, njima komanduju njihove nadležne starešine, u skladu sa odlukama štaba za vanredne situacije koji rukovodi i koordinira zaštitom i spasavanjem.

Ministarstva, drugi organi i posebne organizacije

Član 13.

Ministarstva, drugi organi i posebne organizacije Republike Srbije, u okviru svog delokruga, u oblasti zaštite i spasavanja:

- 1) organizuju, planiraju i obezbeđuju sprovođenje mera i izvršavanje zadataka civilne zaštite i predlažu mere i aktivnosti za njihovo unapređenje;
- 2) vrše stručne poslove koji se odnose na angažovanje službi, privrednih društava i drugih pravnih lica u prevenciji i zaštiti i spasavanju od katastrofa, u skladu sa Nacionalnom strategijom za zaštitu i spasavanje u vanrednim situacijama;
- 3) obaveštavaju nadležnu službu o podacima koji su od značaja za planiranje, organizovanje i sprovođenje mera i zadataka iz oblasti zaštite i spasavanja;
- 4) izrađuju Procenu ugroženosti Republike Srbije, u delu koji se odnosi na njihov delokrug i dostavljaju je Ministarstvu;
- 5) učestvuju u izradi Plana zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama Republike Srbije;

- 6) izrađuju i sprovode plan zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama;
- 7) obavljaju i druge poslove zaštite i spasavanja utvrđene planovima i opštim aktima Narodne skupštine i Vlade.

III. NADLEŽNOST AUTONOMNE POKRAJINE I JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE

Autonomna pokrajina

Član 14.

U ostvarivanju prava i dužnosti u pitanjima zaštite i spasavanja autonomna pokrajina, preko svojih organa:

- 1) donosi odluku o organizaciji i funkcionisanju civilne zaštite na teritoriji autonomne pokrajine i obezbeđuje njeno sprovođenje, u skladu sa jedinstvenim sistemom zaštite i spasavanja Republike Srbije;
- 2) donosi plan i program razvoja sistema zaštite i spasavanja na teritoriji autonomne pokrajine, u skladu sa Dugoročnim planom razvoja zaštite i spasavanja Republike Srbije;
- 3) planira i utvrđuje izvore finansiranja za razvoj, izgradnju i izvršavanje zadataka zaštite i spasavanja i razvoj civilne zaštite i sprovođenje mera i zadataka civilne zaštite na teritoriji autonomne pokrajine;
- 4) obrazuje Štab za vanredne situacije;
- 5) neposredno sarađuje sa nadležnom službom, drugim državnim organima, jedinicama lokalne samouprave, privrednim društvima i drugim pravnim licima;
- 6) ostvaruje saradnju sa regijama i opštinama susednih zemalja, u skladu sa ovim i drugim zakonima;
- 7) usklađuje svoje planove zaštite i spasavanja sa Planom zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama Republike Srbije;
- 8) određuje osposobljena pravna lica od značaja za zaštitu i spasavanje;
- 9) obezbeđuje telekomunikacionu i informacionu podršku za potrebe zaštite i spasavanja, kao i uključenje u telekomunikacioni i informacioni sistem Službe osmatranja, obaveštavanja i uzbunjivanja i povezuju se sa njim;
- 10) izrađuje i donosi Procenu ugroženosti i Plan zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama.

Procenu ugroženosti autonomne pokrajine nadležni organ autonomne pokrajine izrađuje u saradnji sa nadležnom službom, pokrajinskim štabom za vanredne situacije i drugim stručnim organima autonomne pokrajine i predlaže nadležnom organu autonomne pokrajine njeno donošenje.

Jedinice lokalne samouprave

Član 15.

U ostvarivanju prava i dužnosti u pitanjima zaštite i spasavanja jedinice lokalne samouprave, preko svojih organa obavljaju sledeće poslove:

- 1) donose odluku o organizaciji i funkcionisanju civilne zaštite na teritoriji jedinice lokalne samouprave i obezbeđuju njeno sprovođenje u skladu sa jedinstvenim sistemom zaštite i spasavanja;

2) donose plan i program razvoja sistema zaštite i spasavanja na teritoriji jedinice lokalne samouprave, u skladu sa Dugoročnim planom razvoja zaštite i spasavanja Republike Srbije;

3) planiraju i utvrđuju izvore finansiranja za razvoj, izgradnju i izvršavanje zadataka zaštite i spasavanja i razvoj civilne zaštite i sprovođenje mera i zadataka civilne zaštite na teritoriji jedinice lokalne samouprave;

4) obrazuju Štab za vanredne situacije;

5) neposredno sarađuju sa nadležnom službom, drugim državnim organima, privrednim društvima i drugim pravnim licima;

6) ostvaruju saradnju sa regijama i opštinama susednih zemalja, u skladu sa ovim i drugim zakonima;

7) usklađuju svoje planove zaštite i spasavanja sa Planom zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama Republike Srbije;

8) određuju osposobljena pravna lica od značaja za zaštitu i spasavanje;

9) obezbeđuju telekomunikacionu i informacionu podršku za potrebe zaštite i spasavanja, kao i uključenje u telekomunikacioni i informacioni sistem Službe osmatranja, obaveštavanja i uzbunjivanja i povezuju se sa njim;

10) izrađuju i donose Procenu ugroženosti i Plan zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama.

11) prate opasnosti, obaveštavaju stanovništvo o opasnostima i preduzimaju druge preventivne mere za smanjenje rizika od elementarnih nepogoda i drugih nesreća;

12) nabavljaju i održavaju sredstva za uzbunjivanje u okviru sistema javnog uzbunjivanja u Republici Srbiji, učestvuju u izradi studije pokrivenosti sistema javnog uzbunjivanja za teritoriju jedinice lokalne samouprave;

13) organizuju, razvijaju i vode ličnu i kolektivnu zaštitu;

14) formiraju, organizuju i opremaju jedinice civilne zaštite opšte namene;

15) usklađuju planove zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama sa susednim jedinicama lokalne samouprave.

Procenu ugroženosti jedinice lokalne samouprave nadležni organ jedinice lokalne samouprave izrađuje u saradnji sa nadležnom službom, nadležnim organima autonomne pokrajine, opštinskim, odnosno gradskim štabom za vanredne situacije i drugim stručnim organima jedinice lokalne samouprave i predlaže nadležnom organu jedinice lokalne samouprave njeno donošenje.

IV. PRAVA I DUŽNOSTI PRIVREDNIH DRUŠTAVA I DRUGIH PRAVNIH LICA

Član 16.

Privredna društva i druga pravna lica planiraju i obezbeđuju sredstva za organizovanje, opremanje, osposobljavanje i obučavanje jedinica civilne zaštite koje one obrazuju, organizovanje i pripremanje lične, uzajamne i kolektivne zaštite i sprovođenje mera i zadataka civilne zaštite svojih zaposlenih, materijalnih i drugih dobara.

Privredna društva i druga pravna lica iz oblasti zdravstva, vaspitno-obrazovne delatnosti, socijalne zaštite i drugih delatnosti koja u okviru svog delokruga imaju zaštitu većeg broja ljudi, dužna su da planiraju, organizuju i sprovode mere i zadatke

civilne zaštite i za lica koja su korisnici njihovih usluga u skladu sa ovim zakonom i opštim aktima.

Privredna društva i druga pravna lica iz st. 1. i 2. ovog člana svoje planove zaštite i spasavanja donose u skladu sa planom zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama jedinice lokalne samouprave na čijoj su teritoriji.

Za pripremu privrednih društava i drugih pravnih lica za zaštitu i spasavanje od elementarnih nepogoda i drugih nesreća odgovoran je rukovodilac privrednog društva, odnosno rukovodilac drugog pravnog lica.

Član 17.

Ovlašćena i osposobljena pravna lica, na zahtev Ministarstva, dostavljaju nadležnoj službi analize, prognoze i odgovore iz oblasti zaštite i spasavanja.

Pravna lica iz stava 1. ovog člana svojim planom i programom rada, u skladu sa ovim zakonom i planovima zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama, utvrđuju zadatke, organizaciju delovanja i aktivnosti kojima se obezbeđuje učešće njihovih članova, organa i službi u izvršavanju zadataka zaštite i spasavanja.

Pravna lica iz stava 1. ovog člana utvrđuje Vlada, na predlog Ministarstva.

Član 18.

U pripremi i sprovođenju zadataka iz oblasti zaštite i spasavanja, u okviru svoje redovne delatnosti, učestvuju humanitarne organizacije i udruženja u skladu sa ovim zakonom i pravilima međunarodnog prava.

Organizacije Crvenog krsta Srbije obavljaju poslove iz stava 1. ovog člana u skladu sa javnim ovlašćenjima i programskim aktivnostima Crvenog krsta Srbije.

Organizacije Gorske službe spasavanja Srbije obavljaju poslove spasavanja na nepristupačnim terenima iz stava 1. ovog člana u skladu sa javnim ovlašćenjima i svojim programskim aktivnostima.

Član 19.

Visokoškolske ustanove i druge organizacije koje se bave naučnoistraživačkim radom obaveštavaju nadležnu službu o naučnim saznanjima od značaja za zaštitu i spasavanje.

Udruženja izvršavaju zadatke zaštite i spasavanja na osnovu odluke nadležnog štaba.

Obim i način izvršavanja zadataka iz stava 2. ovog člana utvrđuje nadležni štab.

U izvršavanju preventivnih zadataka zaštite i spasavanja mogu dobrovoljno da učestvuju pojedinci i udruženja, prema svojim mogućnostima a uz saglasnost nadležne službe.

Član 20.

Privredna društva i druga pravna lica, vlasnici i korisnici telekomunikacionih i informacionih sistema i veza, stavljaju nadležnoj službi na raspolaganje korišćenje tih sistema u slučaju vanredne situacije.

Privredna društva i druga pravna lica, vlasnici i korisnici zaliha vode, hrane, medicinske opreme i lekova, energenata, odeće, obuće, građevinskog i drugog materijala neophodnog za izvršavanje zadataka zaštite i spasavanja, nadležnoj

službi stavljaju ova sredstva na raspolaganje, radi korišćenja u akcijama zaštite i spasavanja ljudi i materijalnih dobara.

Vlasnici i korisnici nepokretnih stvari omogućavaju da se na njihovim nepokretnostima sprovode radovi neophodni za zaštitu i spasavanje od elementarnih nepogoda i drugih nesreća i opasnosti, koje naredi nadležna služba.

Vlasnici i korisnici opreme, odnosno materijalno-tehničkih sredstava neophodnih za zaštitu i spasavanje, stavljaju opremu i sredstva, zajedno sa potrebnim ljudstvom, na raspolaganje nadležnoj službi.

Bliže propise o obavezi iz stava 1. i visini naknade koja se isplaćuje po tržišnim cenama, donosi Vlada.

V. PRAVA I DUŽNOSTI GRAĐANA

Član 21.

Građani učestvuju u zaštiti i spasavanju, ispunjavanju materijalne obaveze za potrebe zaštite i spasavanja u skladu sa posebnim zakonom, obučavaju se za ličnu, uzajamnu i kolektivnu zaštitu, sprovode propisane i naređene mere i izvršavaju zadatke civilne zaštite.

Građani su dužni:

- 1) da prihvate raspored koji im je određen pri raspoređivanju u organe i jedinice civilne zaštite;
- 2) da se odazovu pozivu nadležnog organa civilne zaštite;
- 3) da podatke od značaja za zaštitu i spasavanje bez odlaganja dostave nadležnom organu;
- 4) da daju podatke potrebne za vođenje evidencija od značaja za zaštitu i spasavanje.

Član 22.

U izvršavanju zadataka zaštite i spasavanja učestvuju svi sposobni građani.

U specijalizovane jedinice civilne zaštite raspoređuju se zdravstveno sposobni vojni obveznici, u skladu sa posebnim zakonom.

U jedinice opšte namene civilne zaštite mogu se rasporediti i zdravstveno sposobni muškarci i žene koji nisu vojni obveznici, a starosti su od 16 do 60 (muškarci), odnosno od 16 do 55 godina (žene).

Zdravstvenu sposobnost građana za učestvovanje u organima i jedinicama civilne zaštite utvrđuje zdravstvena ustanova nadležna prema sedištu organa odnosno jedinice.

Bliže propise o kriterijumima i načinu utvrđivanja zdravstvene sposobnosti građana za učešće u organima i jedinicama civilne zaštite donosi Vlada.

Član 23.

Pripadnici civilne zaštite dužni su da se jave na mesto i u vreme koje odredi nadležni organ.

Obaveze služenja u civilnoj zaštiti oslobađaju se trudnice, majke, samohrani očevi i staraoci maloletnika mlađeg od 15 godina.

Izuzetno u slučaju vanredne situacije, kada postoji potreba može se angažovati i lice iz stava 2. ovog člana čije je stručno znanje od izuzetne važnosti za interese društva, s tim da se tada obezbeđuje odgovarajuća briga o njegovoj deci.

Član 24.

U izvršavanju materijalne obaveze za potrebe zaštite i spasavanja građani daju na korišćenje nadležnom organu za vanredne situacije nepokretne stvari, vozila, mašine, opremu, materijalno-tehnička i druga materijalna sredstva (voda, hrana, medicinska oprema, lekovi, odeća, obuća, građevinski i drugi materijal) kad to zahtevaju potrebe zaštite i spasavanja.

Bliže propise o obavezi iz stava 1. ovog člana i visini naknade koja se isplaćuje po tržišnim cenama donosi Vlada.

Član 25.

Lica u radnom odnosu koja su u skladu sa odredbama člana 21. ovog zakona pozvana na izvršenje zadataka civilne zaštite, imaju pravo na naknadu zarade koju obračunava i isplaćuje poslodavac od osnovice koju čini njegova prosečna mesečna plata ostvarena u prethodnom mesecu u odnosu na mesec u kome je izvršavao zadatke civilne zaštite, srazmerno vremenu angažovanja, a na teret jedinica lokalne samouprave, autonomne pokrajine ili Republike Srbije, zavisno od toga gde je lice raspoređeno i koji organ je lice angažovao.

Naknada iz stava 1. ovog člana pripada i drugim angažovanim licima, obračunava se po osnovici koju čini prosečna mesečna neto zarada u Republici Srbiji prema podacima Republičkog zavoda za statistiku, ostvarena u mesecu koji prethodi mesecu u kome je građanin angažovan. Naknada se isplaćuje na teret organa koji je lice angažovao za izvršenje zadataka civilne zaštite.

Član 26.

Pripadnici civilne zaštite koji nisu zdravstveno osigurani po drugom osnovu, a koje nadležni organ angažuje na poslovima i zadacima civilne zaštite, za vreme tog angažovanja imaju pravo na zdravstvenu zaštitu.

Pripadnik civilne zaštite koji je za vreme organizovanog učešća u izvršavanju zadataka zaštite i spasavanja bez svoje krivice povređen ili kod koga nastupi bolest, odnosno invalidnost kao neposredna posledica vršenja zadataka zaštite i spasavanja, ima po tom osnovu sva prava iz penzijsko-invalidskog i zdravstvenog osiguranja koja bi mu pripadala za slučaj povrede na radu.

Članovi porodice pripadnika civilne zaštite koji je za vreme organizovanog učešća na izvršavanju zadataka zaštite i spasavanja bez svoje krivice izgubio život, imaju prava iz penzijsko-invalidskog i zdravstvenog osiguranja koja bi im pripadala kao da je smrt nastupila kao posledica povrede na radu.

Prava iz st. 1. do 3. ovog člana ostvaruju se pod uslovima i na način utvrđen zakonom i drugim propisima iz oblasti penzijsko-invalidskog i zdravstvenog osiguranja.

U izvršavanju zadataka zaštite i spasavanja od elementarnih nepogoda i drugih nesreća primenjuju se opšti propisi o bezbednosti i zdravlju na radu, kao i posebne mere za obezbeđenje zaštite i zdravlja pripadnika civilne zaštite, članova jedinica, službi i drugih operativnih sastava i udruženja koje se preduzimaju za vreme njihovog angažovanja na zaštiti i spasavanju od elementarnih nepogoda i drugih nesreća.

Bliže propise o posebnim merama za obezbeđenje zaštite i zdravlja pripadnika civilne zaštite, članova jedinica, službi i drugih operativnih sastava i udruženja koje se preduzimaju za vreme njihovog angažovanja na zaštiti i spasavanju od elementarnih nepogoda i drugih nesreća, donosi Ministar.

Član 27.

Pripadnik civilne zaštite koji za vreme organizovanog učešća u izvršavanju zadataka zaštite i spasavanja bez svoje krivice zadobije povredu ili oboli, pa zbog toga kod njega nastupi telesno oštećenje od najmanje 20%, ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć čija se visina utvrđuje prema stepenu telesnog oštećenja.

Ako pripadnik civilne zaštite iz stava 1. ovog člana izgubi život, članovi njegove uže porodice imaju pravo na naknadu troškova prevoza posmrtnih ostataka, kao i troškova sahrane u visini prosečnih troškova sahrane u mestu prebivališta u mesecu u kojem je smrt nastupila.

Članovi uže porodice imaju pravo i na jednokratnu pomoć koja ne može biti manja od 12 prosečnih plata u Republici Srbiji ostvarenih u kalendarskoj godini koja prethodi godini u kojoj je pripadnik civilne zaštite iz stava 1. ovog člana izgubio život.

Bliže propise o visini i načinu ostvarivanja prava na jednokratnu pomoć iz stava 3. ovog člana donosi Vlada.

Član 28.

Pripadnik civilne zaštite za vreme izvršavanja zadataka zaštite i spasavanja ima pravo na naknadu za prevoz, smeštaj i ishranu.

Smeštaj i ishrana iz stava 1. ovog člana obezbeđuju se kad učešće u izvršavanju zadataka zaštite i spasavanja traje duže od osam sati.

Sredstva za naknadu iz stava 1. ovog člana obezbeđuju se u budžetu jedinica lokalne samouprave i budžetu Republike Srbije.

Član 29.

Lice koji profesionalno obavlja poslove zaštite i spasavanja u državnom organu, organu autonomne pokrajine, organu jedinica lokalne samouprave i privrednim društvima ima status pripadnika civilne zaštite.

Lice iz stava 1. ovog člana ne raspoređuje se na druge dužnosti u sistemu odbrane.

VI. VANREDNE SITUACIJE

Član 30.

Vanredna situacija proglašava se odmah po saznanju za neposrednu opasnost od njenog nastupanja.

Vanredna situacija može biti proglašena i pošto je nastupila, ako se neposredna opasnost od nastupanja nije mogla predvideti ili ako zbog drugih okolnosti nije mogla biti proglašena odmah posle saznanja za neposrednu opasnost od njenog nastupanja.

Član 31.

Vanredna situacija može da se proglasi za opštinu, grad ili grad Beograd, i za deo ili celu teritorije Republike Srbije.

Za deo ili celu opštinu, grad odnosno grad Beograd proglašava se vanredna situacija ako postoji neposredna opasnost da će zahvatiti ili ako je već zahvatila deo ili celu teritorije opštine, grada i grada Beograda.

Vanredna situacija za Republiku Srbiju, odnosno njen deo, proglašava se ako postoji neposredna opasnost da će zahvatiti ili ako je već zahvatila najmanje dve opštine ili ako ne postoje dovoljne mogućnosti opštine za odgovor u vanrednoj situaciji.

Član 32.

Odluku o proglašenju vanredne situacije, na predlog nadležnog štaba za vanredne situacije donosi, za teritoriju opštine - predsednik opštine, odnosno za teritoriju grada, Grada Beograda – gradonačelnik .

Odluku o proglašenju vanredne situacije za teritoriju autonomne pokrajine donosi izvršni organ autonomne pokrajine, na predlog pokrajinskog štaba za vanredne situacije.

Odluku o proglašenju vanredne situacije za teritoriju Republike Srbije ili za njen deo donosi Vlada, na predlog Republičkog štaba za vanredne situacije.

Rukovođenje u vanrednim situacijama

Član 33.

Za koordinaciju i rukovođenje zaštitom i spasavanjem u vanrednim situacijama u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima, kao operativno-stručna tela obrazuju se štabovi za vanredne situacije, i to:

- 1) za teritoriju Republike Srbije – Republički štab za vanredne situacije, koji obrazuje Vlada;
- 2) za teritoriju autonomne pokrajine – pokrajinski štab za vanredne situacije, koji obrazuje izvršni organ autonomne pokrajine;
- 3) za teritoriju upravnog okruga – okružni štab za vanredne situacije, koji obrazuje Republički štab za vanredne situacije;
- 4) za teritoriju grada – gradski štab za vanredne situacije, koji obrazuje skupština grada;
- 5) za teritoriju opštine – opštinski štab za vanredne situacije, koji obrazuje skupština opštine.

Štab čine komandant, načelnik i članovi štaba, a u gradskom i opštinskom štabu i zamenik komandanta štaba.

Štab za vanredne situacije obrazuje, po potrebi, pomoćne stručno-operativne timove za specifične zadatke zaštite i spasavanja.

Član 34.

Štab za vanredne situacije obavlja sledeće poslove:

- 1) rukovodi i koordinira rad subjekata sistema zaštite i spasavanja i snaga zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama na sprovođenju utvrđenih zadataka;
- 2) rukovodi i koordinira sprovođenje mera i zadataka civilne zaštite;
- 3) razmatra i daje mišljenje na predlog Procene ugroženosti i predlog Plana zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama;

- 4) prati stanje i organizaciju zaštite i spasavanja i predlaže mere za njihovo poboljšanje;
- 5) naređuje upotrebu snaga zaštite i spasavanja, sredstava pomoći i drugih sredstava koja se koriste u vanrednim situacijama;
- 6) stara se o redovnom informisanju i obaveštavanju stanovništva o rizicima i opasnostima i preduzetim merama;
- 7) razmatra organizaciju, opremanje i obučavanje jedinica civilne zaštite, ovlašćenih, osposobljenih pravnih lica;
- 8) sarađuje sa nadležnim organima zaštite i spasavanja susednih država u vanrednim situacijama;
- 9) procenjuje ugroženost od nastanka vanredne situacije;
- 10) donosi naredbe, zaključke i preporuke.

Član 35.

Opštinski, odnosno gradski štab za vanredne situacije, pored poslova iz člana 34. ovog zakona, obavlja i sledeće poslove:

- 1) sarađuje sa štabovima susednih jedinica lokalne samouprave;
- 2) imenuje menadžera zaštite i zamenika menadžera u naseljenim mestima;
- 3) razmatra i predlaže donošenje odluke o organizaciji zaštite i spasavanja na teritoriji jedinice lokalne samouprave, odnosno grada.
- 4) angažuje osposobljena pravna lica i druge organizacije od značaja za jedinicu lokalne samouprave.

Član 36.

Okružni štab za vanredne situacije, pored poslova iz člana 34. ovog zakona, obavlja i sledeće poslove:

- 1) koordinira akcijama i operacijama zaštite i spasavanja na području upravnog okruga;
- 2) koordinira sprovođenje mera i zadataka civilne zaštite;
- 3) rukovodi republičkim jedinicama civilne zaštite, obrazovanim i angažovanim na teritoriji okruga;
- 4) angažuje okružne područne jedinice organa državne uprave u okrugu i stručnu službu upravnog okruga za obavljanje poslova civilne zaštite i sarađuje sa područnom organizacionom jedinicom nadležne službe u upravnom okrugu;
- 5) angažuje na području upravnog okruga ovlašćena i osposobljena pravna lica od značaja za Republiku;
- 6) obavlja i druge poslove po ovlašćenju Republičkog štaba za vanredne situacije i nadležne službe.

Član 37.

Pokrajinski štab za vanredne situacije, pored poslova iz člana 34. ovog zakona, obavlja i sledeće poslove:

- 1) naređuje štabovima za vanredne situacije jedinica lokalne samouprave preduzimanje mera i aktivnosti na zaštiti i spasavanju;

2) naređuje angažovanje snaga zaštite i spasavanja i upotrebu sredstava za zaštitu i spasavanje iz neugroženih opština na teritoriji ugroženih opština;

3) preko opštinskih štabova za vanredne situacije, neposredno koordinira angažovanje snaga i sredstava u vanrednim situacijama kada je istovremeno ugrožen veći broj opština na teritoriji autonomne pokrajine;

4) angažuje osposobljena pravna lica i druge organizacije od značaja za pokrajinu.

Pokrajinski štab i štabovi jedinica lokalne samouprave dužni su redovno da izveštavaju Republički štab za vanredne situacije i nadležnu službu o stanju, sprovođenju mera i izvršavanju zadataka zaštite i spasavanja.

Član 38.

Republički štab za vanredne situacije, pored poslova iz člana 34. ovog zakona, obavlja i sledeće poslove:

1) naređuje štabovima za vanredne situacije preduzimanje mera i aktivnosti na zaštiti i spasavanju;

2) razmatra i daje mišljenje na Nacrt nacionalne strategije zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama;

3) razmatra i daje mišljenje na Predlog dugoročnog plana razvoja sistema zaštite i spasavanja;

4) naređuje angažovanje i upotrebu snaga i sredstava zaštite i spasavanja sa teritorije neugroženih jedinica lokalne samouprave na područje drugih jedinica lokalne samouprave;

5) preuzima, preko okružnih štabova za vanredne situacije, neposredno koordinirano angažovanje snaga i sredstava u vanrednim situacijama kada je istovremeno ugrožen veći broj jedinica lokalne samouprave na teritoriji upravnog okruga;

6) predlaže Vladi donošenje odluke o traženju, prihvatanju odnosno pružanju pomoći susednim i drugim državama.

7) angažuje osposobljena pravna lica i druge organizacije od značaja za Republiku.

Član 39.

Komandanta Republičkog štaba za vanredne situacije bira Vlada, iz redova članova Vlade.

Načelnik Republičkog štaba za vanredne situacije je rukovodilac nadležne službe, koga na dužnost načelnika imenuje i razrešava Vlada.

Članove Republičkog štaba za vanredne situacije postavlja i razrešava Vlada, iz reda rukovodilaca državnih organa u čijem delokrugu su poslovi od značaja za zaštitu i spasavanje, stručnih radnika Ministarstva, Vojske Srbije, Crvenog krsta Srbije, Gorske službe spasavanja Srbije, direktora javnih preduzeća u oblasti saobraćaja, šumarstva i vodoprivrede i rukovodilaca drugih organa, organizacija i ustanova čiji su poslovi u vezi sa zaštitom i spasavanjem.

Član 40.

Komandanta pokrajinskog štaba za vanredne situacije bira izvršni organ autonomne pokrajine, iz redova članova izvršnog organa autonomne pokrajine.

Načelnik pokrajinskog štaba za vanredne situacije je rukovodilac područne organizacione jedinice nadležne službe sa teritorije autonomne pokrajine, a imenuje ga i razrešava izvršni organ autonomne pokrajine.

Članove pokrajinskog štaba za vanredne situacije postavlja i razrešava izvršni organ autonomne pokrajine, iz reda rukovodilaca pokrajinskih organa uprave, direktora pokrajinskih javnih službi, pokrajinske organizacije Crvenog krsta, privrednih društava i ustanova, istaknutih stručnjaka i drugih lica čiji su poslovi u vezi sa zaštitom i spasavanjem.

Član 41.

Komandant okružnog štaba za vanredne situacije je po položaju načelnik upravnog okruga.

Načelnik okružnog štaba za vanredne situacije je rukovodilac područne organizacione jedinice nadležne službe, a imenuje ga i razrešava Republički štab za vanredne situacije.

Članove okružnih štabova za vanredne situacije imenuje i razrešava Republički štab za vanredne situacije, iz reda rukovodilaca organa i organizacija i drugih stručnih lica iz pojedinih oblasti zaštite i spasavanja, na predlog Ministarstva.

Član 42.

Komandant gradskog štaba za vanredne situacije je gradonačelnik, po položaju.

Komandant opštinskog štaba za vanredne situacije je predsednik opštine, po položaju.

Zamenik komandanta gradskog odnosno opštinskog štaba za vanredne situacije je zamenik gradonačelnika odnosno predsednika opštine ili član gradskog ili opštinskog veća.

Načelnik gradskog, odnosno opštinskog štaba za vanredne situacije je načelnik nadležne službe.

Za članove gradskog i opštinskog štaba za vanredne situacije postavljaju se, po pravilu, direktori javnih komunalnih preduzeća i ustanova čija je delatnost u vezi sa zaštitom i spasavanjem, rukovodioci organa lokalne samouprave, sekretari okružnih, gradskih i opštinskih organizacija Crvenog krsta, stručnjaci iz pojedinih oblasti zaštite i spasavanja ili druga lica.

Načelnika, zamenika i članove štaba za vanredne situacije jedinica lokalne samouprave postavlja i razrešava skupština grada odnosno opštine, na predlog gradonačelnika odnosno predsednika opštine.

Član 43.

Bliže propise o sastavu i načinu rada štabova za vanredne situacije donosi Vlada.

Neposredno rukovođenje u vanrednim situacijama

Član 44.

Snagama za zaštitu i spasavanje angažovanim u akcijama i operacijama u kojima učestvuju i snage Ministarstva, na teritoriji za koju je proglašena vanredna situacija, neposredno rukovodi nadležni organ Ministarstva.

Plan zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama

Član 45.

Planom zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama planiraju se preventivne i operativne mere za sprečavanje i umanjeње posledica elementarnih nepogoda, tehničko-tehnoloških nesreća - udesa i katastrofa, kao i snage i sredstva subjekata sistema zaštite i spasavanja, njihovo organizovano i koordinirano angažovanje i delovanje u vanrednim situacijama u cilju zaštite i spasavanja ljudi, materijalnih i kulturnih dobara i obezbeđenja osnovnih uslova za život.

Plan zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama izrađuje se na osnovu procene ugroženosti.

Vlada, na osnovu Procene ugroženosti Republike Srbije, utvrđuje za koje se vrste elementarnih nepogoda i tehničko-tehnoloških nesreća – udesa i opasnosti izrađuju planovi i određuje koji državni organi učestvuju u njihovoj izradi.

Bliže propise o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama donosi Vlada.

Član 46.

Procenom ugroženosti identifikuju se izvori mogućeg ugrožavanja, sagledavaju moguće posledice, potrebe i mogućnosti sprovođenja mera i zadataka zaštite i spasavanja od elementarnih nepogoda i drugih nesreća. Procena ugroženosti sadrži naročito:

- 1) karakteristike teritorije, kritična postrojenja, kritična mesta i prostore sa gledišta ugroženosti od elementarnih nepogoda i drugih nesreća, sa eventualnim prekograničnim efektima udesa;
- 2) povredivost teritorije od elementarnih nepogoda i drugih nesreća;
- 3) analizu mogućih posledica od elementarnih nepogoda i drugih nesreća;
- 4) potrebe i mogućnosti za zaštitu ljudi, materijalnih dobara i životne sredine od posledica elementarnih nepogoda i drugih nesreća.

Član 47.

U izradi Nacionalnog plana zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama učestvuju Ministarstva i drugi organi u delu koji se odnosi na njihov delokrug rada, koji svoje predloge dostavljaju Ministarstvu, radi pripreme predloga Nacionalnog plana zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama Republike Srbije.

Sastavni deo Nacionalnog plana zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama Republike Srbije je i Plan zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama upravnog okruga, koji sačinjava područna organizaciona jedinica nadležne službe u upravnom okrugu, u saradnji sa okružnim područnim jedinicama organa državne uprave u okrugu i stručnom službom upravnog okruga.

Član 48.

Plan zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama autonomne pokrajine izrađuju nadležni pokrajinski organi u saradnji sa nadležnom službom, a donosi ga izvršni organ autonomne pokrajine.

Plan zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama jedinica lokalne samouprave izrađuju nadležni organi jedinica lokalne samouprave u saradnji sa nadležnom službom, a donosi ga izvršni organ jedinice lokalne samouprave.

Planovi zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave moraju biti usklađeni sa Nacionalnim planom zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama Republike Srbije.

Član 49.

Ovlašćena i osposobljena pravna lica i druge organizacije opremljene i osposobljene za zaštitu i spasavanje, u skladu sa Nacionalnim planom zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama Republike Srbije, planom zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave i zadacima koje postavi nadležni štab za vanredne situacije, izrađuju sopstvene planove prema kojima izvršavaju zadatke na zaštiti i spasavanju.

Štete, pomoć i naknade zbog elementarnih nepogoda

Član 50.

Jedinice lokalne samouprave utvrđuju štete nastale od posledica elementarnih nepogoda i drugih nesreća i u roku od 60 dana od dana nastanka posledica dostavljaju izveštaj Vladi.

Republika Srbija učestvuje u pružanju pomoći jedinicama lokalne samouprave za otklanjanje šteta većeg obima izazvanih elementarnim nepogodama i drugim nesrećama.

Pod štetom većeg obima podrazumeva se šteta čiji iznos prelazi 10% nacionalnog dohotka ostvarenog na teritoriji opštine u prethodnoj godini.

Vlada odlučuje o pružanju, vrsti, načinu i visini pomoći iz stava 2. ovog člana.

Bliže propise o načinu utvrđivanja i evidentiranja visine štete, vrsti, visini i načinu pružanja i korišćenja pomoći jedinicama lokalne samouprave za otklanjanje šteta većeg obima izazvanih elementarnim nepogodama i drugim nesrećama donosi Vlada.

VII. CIVILNA ZAŠTITA

1. Vrste zaštite, mere i zadaci

Član 51.

Civilnu zaštitu čine lična, uzajamna i kolektivna zaštita, mere i zadaci, poverenici civilne zaštite, zamenici poverenika i jedinice civilne zaštite, sistem osmatranja, obaveštavanja i uzbuñivanja, ovlašćena i osposobljena pravna lica, humanitarne i druge organizacije opremljene i osposobljene za zaštitu i spasavanje i, s tim u vezi, skup aktivnosti koje se odnose na popunu, materijalno opremanje, obučavanje, osposobljavanje, mobilizaciju i aktiviranje civilne zaštite.

Lična, uzajamna i kolektivna zaštita

Član 52.

Radi ostvarivanja lične, uzajamne i kolektivne zaštite, državni organi, organi autonomne pokrajine i organi jedinice lokalne samouprave, privredna društva i druga pravna lica obezbeđuju i drže u ispravnom stanju potrebna sredstva i opremu za ličnu, uzajamnu i kolektivnu zaštitu i vrše obuku zaposlenih iz oblasti civilne zaštite.

Građani i vlasnici stambenih zgrada obezbeđuju i drže u ispravnom stanju potrebna sredstva i opremu za ličnu, uzajamnu i kolektivnu zaštitu.

Bliže propise o obaveznim sredstvima i opremi za ličnu, uzajamnu i kolektivnu zaštitu od elementarnih nepogoda i drugih nesreća donosi Vlada.

Mere civilne zaštite

Član 53.

Subjekti sistema zaštite i spasavanja u Republici Srbiji pripremaju i sprovode mere civilne zaštite, a naročito:

- 1) preventivne mere;
- 2) mere zaštite u slučaju neposredne opasnosti od elementarnih nepogoda i drugih nesreća;
- 3) mere zaštite kada nastupe elementarne nepogode i druge nesreće;
- 4) mere ublažavanja i otklanjanja neposrednih posledica od elementarnih nepogoda i drugih nesreća.

Član 54.

Objekti od posebnog značaja i uticaja na sprovođenje mera i zadataka civilne zaštite planiraju se i grade u skladu sa propisima o prostomom i urbanističkom planiranju i izgradnji, propisima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, kao i odredbama ovog zakona.

Objekte od posebnog značaja i uticaja na sprovođenje mera i zadataka civilne zaštite određuje Vlada, na predlog Ministarstva.

Zadaci civilne zaštite

Član 55.

U cilju zaštite i spasavanja ljudi, materijalnih i kulturnih dobara od opasnosti izazvanih elementarnim nepogodama i drugim nesrećama sprovode se zadaci civilne zaštite, i to:

- 1) uzbuđivanje;
- 2) evakuacija;
- 3) sklanjanje i urbanističke mere zaštite;
- 4) zbrinjavanje ugroženih i nastradalih;
- 5) radiološka, hemijska i biološka zaštita;
- 6) zaštita od tehničko-tehnoloških nesreća;
- 7) zaštita od rušenja i spasavanje iz ruševina;
- 8) zaštita i spasavanje od poplava i nesreća na vodi i pod vodom;
- 9) zaštita i spasavanje na nepristupačnim terenima;
- 10) zaštita i spasavanje od požara i eksplozija;
- 11) zaštita od NUS;
- 12) prva i medicinska pomoć;
- 13) asanacija terena;
- 14) očuvanje dobara bitnih za opstanak;
- 15) hitno uspostavljanje neophodnih službi od javnog interesa.

Osim zadataka iz stava 1. ovog člana, mogu se planirati, pripremati i sprovoditi i drugi zadaci i aktivnosti u zaštiti i spasavanju.

Uzbunjivanje

Član 56.

Uzbunjivanje stanovništva i drugih učesnika sistema zaštite i spasavanja u cilju hitnog preduzimanja mera i zadataka civilne zaštite vrši se putem sistema za uzbunjivanje, u skladu sa ovim zakonom.

Evakuacija

Član 57.

U zavisnosti od stepena opasnosti, i mogućih posledica, evakuacija može biti delimična ili potpuna.

Evakuaciji podležu:

- 1) majke sa decom do 15 godina starosti, odnosno druga lica koja su po zakonu dužna da se staraju o čuvanju i negovanju maloletnika mlađih od 15 godina;
- 2) trudnice;
- 3) bolesna lica, lica sa posebnim potrebama i druga lica kojima je neophodna tuđa pomoć i nega;
- 4) lica mlađa od 16 godina i starija od 65 godina (muškarci), odnosno 60 godina (žene).

Odluku o obimu evakuacije i kategorijama stanovništva koje se evakuie donosi organ koji naređuje evakuaciju.

Član 58.

Evakuaciju stanovništva unutar područja jedinica lokalne samouprave naređuje štab za vanredne situacije jedinica lokalne samouprave.

Evakuaciju sa područja jedne jedinice lokalne samouprave na područje drugih jedinica lokalne samouprave naređuje Republički štab za vanredne situacije.

Lica sa područja za koje je naređena evakuacija obavezna su da postupaju u skladu sa naredbom o evakuaciji.

Član 59.

Planiranje, pripremu, koordinaciju i sprovođenje evakuacije sa teritorije jedne na teritoriju druge jedinice lokalne samouprave vrše štabovi za vanredne situacije obe jedinice lokalne samouprave.

Koordinaciju sprovođenja evakuacije sa teritorije jedne ili više jedinica lokalne samouprave na teritoriju druge jedinice lokalne samouprave vrši okružni, odnosno gradski štab za vanredne situacije.

Pored štabova za vanredne situacije, u izvršavanju evakuacije dužni su da učestvuju organi jedinica lokalne samouprave, snage Ministarstva, privredna društva i druga pravna lica, čiji su zadaci i obaveze utvrđeni planovima zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama.

Pri planiranju i sprovođenju evakuacije ostvaruje se saradnja sa nadležnim državnim organima, Crvenim krstom Srbije, humanitarnim organizacijama i drugim organizacijama koje učestvuju u izvršavanju evakuacije.

Bliže propise o sprovođenju evakuacije i visini naknade za evakuaciju donosi Vlada.

Sklanjanje i urbanističke mere zaštite

Član 60.

Radi zaštite od elementarnih nepogoda i drugih nesreća, organi državne uprave, organi lokalne samouprave i privredna društva i druga pravna lica, u okviru svojih prava i dužnosti, dužna su da obezbede da se stanovništvo, odnosno zaposleni, sklone u skloništa i druge objekte pogodne za zaštitu.

Pri izgradnji objekata u gradovima i privrednim centrima, kao i drugim naseljenim mestima koja bi, prema Proceni ugroženosti, mogla biti cilj napada u ratu, investitor je dužan da, u skladu sa prostornim odnosno urbanističkim planom, obezbedi izgradnju skloništa ili drugih zaštitnih objekata za zaštitu i sklanjanje.

Član 61.

Prostornim odnosno urbanističkim planom u okviru mera uređenja i pripreme teritorije za potrebe odbrane zemlje utvrđuju se uslovi i mere zaštite i spasavanja, obaveza izgradnje skloništa, tip i otpornost skloništa i prilagođavanje drugih objekata pogodnih za zaštitu i sklanjanje.

Pri izradi planske dokumentacije iz stava 1. ovog člana, privredna društva, druga pravna lica koja su ovlašćena za pripremanje i izvršavanje prostornih i urbanističkih planova, dužna su da od nadležne službe pribave uslove kojima se utvrđuju urbanističke mere zaštite od ratnih dejstava i elementarnih nepogoda i iste ugrade u plansku dokumentaciju.

Nosilac izrade planske dokumentacije iz stava 2. ovog člana dužan je da od nadležnog organa pribavi bliže uslove za izgradnju skloništa, i to: tip, mikrolokaciju, kapacitet, otpornost, položaj u odnosu na površinu tla (ukopana-poluukopana) i drugo.

Član 62.

Sklanjanje ljudi, materijalnih i kulturnih dobara obuhvata planiranje i izgradnju skloništa, drugih zaštitnih objekata, prilagođavanje novih i postojećih komunalnih objekata i podzemnih saobraćajnica, kao i objekata pogodnih za zaštitu i sklanjanje, njihovo održavanje i korišćenje za zaštitu ljudi od prirodnih i drugih nesreća.

Kao drugi zaštitni objekti iz stava 1. ovog člana koriste se podrumске i druge podzemne prostorije u stambenim i drugim zgradama, prilagođene za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, napušteni tuneli, pećine i drugi prirodni objekti.

Bliže propise o tehničkim normativima za izgradnju i održavanje skloništa i prilagođavanje komunalnih, saobraćajnih i drugih podzemnih objekata potrebama sklanjanja donosi Ministar.

Član 63.

Radi zaštite ljudi, materijalnih i kulturnih dobara:

- 1) porodična skloništa se grade kao podrumске i druge pogodne prostorije sa armirano-betonskim konstruktivnim elementima;
- 2) kućna skloništa osnovne zaštite grade se u sklopu stambenih zgrada čija je ukupno razvijena bruto površina veća od 5.000 m², a u sklopu zgrada manje bruto razvijene površine od 5.000 m² grade se skloništa dopunske zaštite;

3) javna skloništa u gradovima i većim naseljima grade se na mestima na kojima se okuplja veći broj građana;

Pod javnim skloništim iz stava 1. tačka 3) ovog člana podrazumevaju se i blokovska skloništa.

Kao javna skloništa mogu se koristiti i postojeći komunalni, saobraćajni i drugi infrastrukturni objekti ispod površine tla, prilagođeni za sklanjanje.

Investitor je dužan da prilikom izgradnje novih komunalnih i drugih objekata u gradovima prilagodi te objekte za sklanjanje ljudi.

Član 64.

Investitor može biti oslobođen obaveze izgradnje skloništa, rešenjem nadležne službe, na osnovu pribavljenog mišljenja organa nadležnog za poslove urbanizma o nepostojanju tehničkih uslova za izgradnju skloništa u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Ukoliko investitor ne gradi sklonište, dužan je da uplati naknadu u visini 2% od ukupne vrenosti građevinskog dela objekta koja se uplaćuju Javnom preduzeću za skloništa.

Obračun naknade iz stava 2. ovog člana vrši Javno preduzeće za skloništa koje investitoru nakon uplate izdaje potvrdu o regulisanju obaveze.

Investitori izgradnje blokovskih skloništa dužni su da po pribavljanju upotrebne dozvole za izgrađeno sklonište u roku od 15 dana sklonište predaju na upravljanje i održavanje Javnom preduzeću za skloništa.

Izgradnju, održavanje, tehničku kontrolu i mirnodopsko korišćenje javnih i blokovskih skloništa vrši Javno preduzeće za skloništa.

Javno preduzeće za skloništa koristi javna i blokovska skloništa kao sredstva u javnoj svojini i njima upravlja.

Skloništa iz stava 5. ovog člana mogu se izdavati u zakup u mirnodopskim uslovima.

Član 65.

Građevinskim delom objekta iz člana 64. stav 2. ovog zakona smatra se: građevinski objekat sa električnom, vodovodnom, kanalizacionom, telefonskom, gromobranskom i instalacijom grejanja; delovi objekta u kojima su smeštene trafo stanice, ložionice, podrumski prostor, garaže i dr, ako su stalnog karaktera; tribine, svlačionice i druge zgrade na sportskim terenima; dograđeni i nadzidani novi prostor koji sa postojećim objektom čini građevinsku celinu. U vrednost građevinskog dela objekta ne uračunava se vrednost opreme i nameštaja, troškovi za uređenje zemljišta koje služi za redovnu upotrebu objekta, kao i vrednost privremenih objekata koji su služili za njegovu izgradnju.

Pored privremenih objekata iz stava 1. ovog člana, naknada iz člana 64. stav 2. se ne plaća ni za objekte kao što su kiosci za prodaju robe na malo, za obavljanje ugostiteljske i zanatske delatnosti, prodaju štampe, suvenira i duvana, kao i za izgradnju poljoprivrednih objekata (štala, silosa i drugih objekata za smeštaj stoke i poljoprivrednih proizvoda).

Nadležni organ za izdavanje dozvole izdaće građevinsku dozvolu za izgradnju objekta u kome se ne gradi sklonište samo ukoliko investitor priloži dokaz o plaćenju naknadi za izgradnju skloništa u smislu člana 65. stav 2. ovog zakona.

Organ za izdavanje građevinske dozvole ne može da izda građevinsku odnosno upotrebnu dozvolu za objekat za koji se gradi sklonište, ukoliko nisu ispunjeni propisani posebni uslovi za izgradnju odnosno upotrebu skloništa.

Upravni nadzor nad izvršavanjem poslova iz čl. 64, 65. i 66. vrši Ministarstvo.

Bliže propise o načinu utvrđivanja vrednosti građevinskog dela objekta iz stava 1. ovog člana i načinu obračuna naknade za sklonište donosi Ministar.

Član 66.

Sredstva za izgradnju i održavanje javnih skloništa obezbeđuju se:

- 1) iz naknada prikupljenih po osnovu člana 64. stav 2. ovog zakona;
- 2) iz zakupnine iz člana 64. stav 7. za korišćenje javnih i blokovskih skloništa;
- 3) iz drugih izvora.

Nadležna služba donosi program izgradnje i održavanja javnih skloništa, na predlog Javnog preduzeća za skloništa.

Vlasnici kućnih skloništa, skloništa privrednih društava i drugih pravnih lica obezbeđuju održavanje svojih skloništa.

Član 67.

Prilikom korišćenja skloništa za mirnodopske potrebe, ne mogu se vršiti adaptacije ili rekonstrukcije koje bi uticale ili bi mogle uticati na ispravnost skloništa, niti se skloništa mogu koristiti u svrhe koje bi pogoršale njihove higijenske i tehničke uslove.

U slučaju proglašenja vanredne situacije, skloništa koja se koriste u mirnodopske svrhe mogu se isprazniti, a u slučaju proglašenja vanrednog ili ratnog stanja moraju se isprazniti i osposobiti za zaštitu u roku koji odredi štab za vanredne situacije, a najkasnije u roku od 24 časa.

Ako mirnodopski korisnik skloništa ne izvrši obavezu iz stava 2. ovog člana, nadležni organ preduzima potrebne mere za prinudno pražnjenje skloništa o trošku korisnika.

Zbrinjavanje ugroženih i postradalih

Član 68.

Zbrinjavanjem ugroženih, postradalih, izbeglih i evakuisanih lica u vanrednim situacijama neposredno rukovode štabovi za vanredne situacije i poverenici civilne zaštite, odnosno zamenici poverenika, dok se ne stvore uslovi u kojima će dalju brigu o zbrinjavanju preuzeti nadležni organi.

Služba traženja Crvenog krsta Srbije vodi evidenciju o žrtvama nesreće, traži lica koja su prijavljena kao nestala usled nesreće, obaveštava članove porodice i nadležne organe i obavlja poslove spajanja porodica koje su razdvojene usled nesreće.

Planiranje zbrinjavanja ugroženih, postradalih, izbeglih i evakuisanih lica u vanrednim situacijama vrši nadležni organ jedinice lokalne samouprave, u saradnji sa štabovima za vanredne situacije i u skladu sa Planom zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama.

Član 69.

Vlasnici i korisnici objekata i prostorija u javnoj upotrebi (turističko-ugostiteljski objekti, rekreacioni centri, zdravstvene ustanove koje obavljaju delatnost rehabilitacije, studentski i uenički domovi, škole i dr), kao i privatni objekti pogodni za smeštaj, dužni su da prime na privremeni smeštaj građane sa ugroženih područja, kada to naloži nadležni štab za vanredne situacije.

Naknada za korišćenje objekata i prostorija iz stava 1 ovog člana isplaćuje se po tržišnim uslovima na dan predaje.

U izvršavanju zadataka zbrinjavanja ugroženih i nastradalih učestvuju i sarađuju nadležna služba, Crveni krst Srbije, udruženja i građani. Odlukom gradonačelnika, odnosno predsednika opštine, na predlog štaba za vanredne situacije, poveravaju se Crvenom krstu Srbije određeni poslovi zbrinjavanja, koji su u skladu sa njegovim javnim ovlašćenjima i programskim aktivnostima.

Bliže propise o naknadi iz stava 2. ovog člana donosi Vlada.

Radiološka, hemijska i biološka zaštita

Član 70.

Radiološka, hemijska i biološka zaštita (u daljem tekstu: RHB zaštita) obuhvata mere i postupke koji se organizuju i sprovode radi sprečavanja, ublažavanja i otklanjanja posledica RHB kontaminacije nastale kao posledica upotrebe u ratu nuklearnih, hemijskih i bioloških borbenih sredstava.

RHB zaštita obuhvata kontrolu, izviđanje, ličnu i kolektivnu zaštitu i dekontaminaciju.

Lična zaštita obuhvata mere i postupke koje svaki građanin preduzima radi lične zaštite, upotrebom sredstava za ličnu RHB zaštitu.

Kolektivna zaštita stanovništva predstavlja osnovu zaštite u urbanoj sredini i preduzećima, kojom se obezbeđuje kolektivna zaštita građana i materijalnih dobara od posledica RHB dejstava.

Zaštita od akcidenata sa radioaktivnim i nuklearnim materijalom sprovodi se, u skladu sa drugim propisima.

Zaštita od tehničko-tehnoloških nesreća

Član 71.

Zaštita od tehničko-tehnoloških nesreća (u daljem tekstu: udes) u kojima su ugroženi životi i zdravlje ljudi, materijalna dobra i životna sredina, obuhvata neophodne mere za sprečavanje i otklanjanje posledica od udesa, u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Član 72.

Privredno društvo i drugo pravno lice koje obavlja aktivnosti u kojima je prisutna ili može biti prisutna jedna ili više opasnih materija u propisanim količinama, koje upravlja objektima specifične delatnosti sa aspekta povišenog rizika po život i zdravlje ljudi od nesreća i terorističkih aktivnosti, dužno je da preduzme sve neophodne mere za sprečavanje udesa i ograničavanja uticaja tog udesa, na život i zdravlje ljudi i životnu sredinu, u skladu sa zakonom.

Privredno društvo i drugo pravno lice koje se bavi aktivnostima u rudnicima i objektima u kojima se koriste ili skladište i odlažu radioaktivni i nuklearni materijali,

čije posledice u slučaju udesa ugrožavaju bezbednost i živote ljudi, materijalna dobra i životnu sredinu, organizuje i sprovodi zaštitu i spasavanje ljudi i zaštitu životne sredine od posledica udesa, u skladu sa posebnim propisima.

Opšte obaveze

Član 73.

Privredno društvo i drugo pravno lice iz člana 72. ovog zakona dužno je, uzimajući u obzir delatnost kojom se bavi, vrstu i količinu opasnih materija i objekte koje koristi, da sačini i Ministarstvu dostavi Plan zaštite od udesa i da, u skladu sa tim dokumentom, preduzme mere za sprečavanje udesa i ograničavanje uticaja udesa na život i zdravlje ljudi, materijalna dobra i životnu sredinu.

SEVESO postrojenja izrađuju planove zaštite od udesa, u skladu sa propisima iz oblasti zaštite životne sredine.

Bliže propise o vrsti i količini opasnih materija, objektima i drugim kriterijumima na osnovu kojih se sačinjava Plan zaštite od udesa i preduzimaju mere iz stava 1. ovog člana donosi Ministar.

Član 74.

Privredno društvo i drugo pravno lice iz člana 72. ovog zakona, pre izrade Plana zaštite od udesa, dužno je da Ministarstvo obavesti o sledećim promenama i prema rokovima dostavljanja, i to:

- 1) o organizacionoj promeni, novom postrojenju ili objektu – najkasnije tri meseca pre promene, odnosno početka rada;
- 2) o povećanju količina opasnih materija od manjih do količina utvrđenih propisom iz člana 73. stav 3. ovog zakona i o promeni namene objekta - najkasnije 30 dana od dana povećanja količine, odnosno nastale promene;
- 3) o prestanku rada društva, postrojenja ili objekta, kao i o modifikaciji postrojenja, promeni količine, prirode i fizičkog oblika opasnih materija, promeni postupka u načinu korišćenja opasnih materija ili drugoj promeni koja može uticati na mogućnost nastanka udesa – najkasnije trideset dana od nastale promene.

Privredno društvo i drugo pravno lice iz člana 72. ovog zakona dužno je da o trajnom prestanku ili konzervaciji postrojenja zbog dužeg prekida rada, odmah obavesti Ministarstvo.

Obaveštavanje o udesu

Član 75.

Privredno društvo i drugo pravno lice dužno je da o udesu, bez odlaganja, obavesti nadležne organe i službe Republike Srbije, organ autonomne pokrajine i organ jedinice lokalne samouprave, i to o činjenicama i okolnostima udesa, opasnim materijama na mestu udesa, raspoloživim podacima za procenu posledica udesa za ljude, materijalna dobra i životnu sredinu i o preduzetim hitnim merama.

Privredno društvo i drugo pravno lice dužno je da bez odlaganja obavesti nadležne organe i službe iz stava 1. ovog člana i o naknadno prikupljenim podacima o udesu.

Privredno društvo i drugo pravno lice dužno je da, u roku od 30 dana od dana udesa, Ministarstvu dostavi analizu o udesu, a u roku od 60 dana od dana udesa obavesti nadležne organe i službe iz stava 1. ovog člana o svojim planovima za

otklanjanje srednjoročnih i dugoročnih posledica udesa i za sprečavanje nastanka ponovnog udesa.

Ministarstvo vrši kontrolu izvršenja obaveza iz st. 1. do 3. ovog člana.

Obaveštavanje o opasnosti od udesa

Član 76.

Ministarstvo, na osnovu obaveštenja i podataka prikupljenih u skladu sa zakonom, kao i utvrđene procene rizika od aktivnosti privrednih društava i drugih pravnih lica koje mogu izazvati udes, obaveštava o opasnostima od udesa u što kraćem roku nadležne organe Republike Srbije, kao i organe autonomne pokrajine i organe jedinica lokalne samouprave nadležne na području koje može biti zahvaćeno efektima udesa.

Obaveštavanje o opasnosti od udesa sa prekograničnim efektima

Član 77.

Ministarstvo, na osnovu obaveštenja i podataka prikupljenih u skladu sa ovim i drugim zakonom, kao i sopstvene procene rizika od aktivnosti privrednih društava i drugih pravnih lica koje predstavljaju neposrednu opasnost od udesa sa prekograničnim efektima, obaveštava o opasnostima od udesa u što kraćem roku nadležni organ zemlje koja može biti zahvaćena efektima udesa.

Ministarstvo će nadležnom organu druge zemlje iz stava 1. ovog člana, na njegov zahtev, pružiti i dodatna obaveštenja u vezi sa procenjenim prekograničnim efektima udesa, kao i o drugim bitnim činjenicama.

Ako Ministarstvo zaključi da su zahtevi nadležnog organa druge zemlje neosnovani, obavestiće ga o tome.

O prikupljenim podacima od nadležnih organa drugih zemalja u vezi udesa sa prekograničnim efektima, Ministarstvo obaveštava nadležne organe i službe Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave.

Bliže propise o postupku obaveštavanja i načinu razmene podataka sa drugim zemljama koje mogu biti zahvaćene udesom sa prekograničnim efektima, donosi Ministar.

Registar

Član 78.

Ministarstvo, na osnovu Plana zaštite od udesa, izrađuje i vodi registar pravnih lica koja proizvode, prerađuju, koriste i skladište opasne materije.

Registar sadrži popis, vrstu i količinu opasnih materija (skladišne kapacitete), podatke o raspoloživim sredstvima i opremi za zaštitu i intervenisanje, o nastalim udesima, o merama koje su preduzete po izvršenom inspekcijskom nadzoru i druge podatke od značaja za procenu verovatnoće nastanka udesa.

Bliže propise o sadržaju i načinu vođenja registra privrednih društava i pravnih lica iz stava 1. ovog člana donosi Ministar.

Plan zaštite od udesa

Član 79.

Privredno društvo i drugo pravno lice dužno je da primeni Plan zaštite od udesa u slučaju udesa ili u slučaju nastanka okolnosti koje mogu izazvati udes.

Plan zaštite od udesa obuhvata:

- 1) organizaciju i postupke obaveštavanja, aktiviranja organa i struktura za reagovanje u slučaju udesa, procenu nastale situacije i donošenje odluka;
- 2) mere za smanjenje rizika za zaposlene na rizičnim radnim mestima zahvaćenim udesom;
- 3) organizaciju za rano upozorenje i obaveštavanje o udesu nadležnih organa Republike i jedinica lokalne samouprave i, preko njih, stanovništva, kao i sopstvene mere pružanja pomoći pri sprovođenju planova zaštite po kojima postupaju ti organi;
- 4) organizaciju rada organa i zaposlenih u sprovođenju mera zaštite i spasavanja ljudi i zaštiti životne sredine u slučaju udesa;
- 5) organizaciju informisanja javnosti;
- 6) organizaciju nastavka rada i oporavka od udesa.

Privredno društvo i drugo pravno lice Plan zaštite od udesa ažurira i testira po potrebi, a obavezno je da to učini najmanje jedanput u periodu od dve godine.

Privredno društvo i drugo pravno lice usklađuje Plan zaštite od udesa sa planom zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama nadležnih organa jedinica lokalne samouprave, organa autonomne pokrajine i organa Republike Srbije.

Bliže propise o načinu izrade i sadržaju Plana zaštite od udesa iz st. 1. i 2. ovog člana donosi Ministar.

Član 80.

Privredno društvo i drugo pravno lice dužno je da izradi i dostavi Ministarstvu Plan zaštite od udesa:

- 1) koje se prvi put registruje za obavljanje poslova i aktivnosti sa opasnim materijama, najmanje tri meseca pre puštanja u rad pogona i postrojenja;
- 2) koje već obavlja poslove i aktivnosti sa opasnim materijama, za nove pogone i postrojenja najmanje tri meseca pre puštanja u rad;
- 3) koja već obavljaju poslove i aktivnosti sa opasnim materijama, za postojeća postrojenja najkasnije šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona;
- 4) koja već obavljaju poslove i aktivnosti sa opasnim materijama, za postrojenja čije su aktivnosti bile takve da su opasne materije bile prisutne u količinama manjim od propisanih, u slučaju povećanja do količina propisanih aktom iz članu 73. stav 3. ovog zakona, najkasnije tri meseca od dana promene.

Privredno društvo i drugo pravno lice može samo da sačini Plan zaštite od udesa ili da za to angažuje drugo pravno lice registrovano za obavljanje delatnosti projektovanja, inženjeringa, izrade studija i analiza.

Pravna lica za izradu dokumenata iz stava 2 ovog člana moraju imati odgovarajuće ovlašćenje izdato od strane nadležnog organa.

Privredno društvo i drugo pravno lice iz stava 1. ovog člana uz Plan zaštite podnosi zahtev za davanje saglasnosti na isti.

Privredno društvo iz stava 1. ovog člana dužno je da dostavi dokaz o uplaćenju administrativnoj taksi.

Informisanje o preventivnim bezbednosnim merama

Član 81.

Podaci o potencijalnim opasnostima od udesa, preventivnim bezbednosnim merama i postupcima i merama u slučaju udesa privrednog društva i drugog pravnog lica moraju biti dostupni javnosti i moraju se ažurirati najmanje jedanput u tri godine.

Bliže propise o sadržaju informacije iz stava 1. ovog člana donosi Ministar.

Obaveze Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave

Član 82.

Na osnovu Procene ugroženosti Republike Srbije, izveštaja o bezbednosti i planova zaštite od udesa privrednih društava na svojoj teritoriji, kao i podataka drugih zemalja o udesima sa prekograničnim efektima, nadležni organ Republike Srbije i jedinica lokalne samouprave sačinjava eksterni Plan zaštite od udesa na teritoriji za koju je nadležan.

Plan zaštite od udesa sastavni je deo Plana zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama, a izrađuje se na osnovu izveštaja o bezbednosti i planova zaštite od udesa privrednih društava i drugih pravnih lica sa odnosne teritorije, kao i podataka drugih zemalja o udesima sa prekograničnim efektima.

Plan zaštite od udesa donose organi nadležni za donošenje Plana zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama.

Plan zaštite od udesa izrađuje se shodno odredbama člana 45. ovog zakona prema kojima se izrađuje i Plan zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama.

Plan se izrađuje po metodologiji o sadržaju Plana zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama, u skladu sa čl. 45. do 49. ovog zakona.

Zaštita od rušenja i spasavanje iz ruševina

Član 83.

Zaštita od rušenja sprovodi se kao preventivna mera u okviru prostornog i urbanističkog planiranja, uz primenu građevinsko-tehničkih i drugih mera, a u skladu sa procenjenim seizmičkim rizikom, za šta su odgovorni organi urbanističko-građevinske delatnosti.

Radi spasavanja ljudi i materijalnih dobara iz ruševina koje mogu nastati usled elementarnih nepogoda i drugih nesreća, organizuju se i sprovede odgovarajuće radnje i postupci za izviđanje ruševina, pronalaženje lica zatrpanih u ruševinama, osiguranje oštećenih i pomerenih delova konstrukcija zgrada i objekata radi sprečavanja daljeg rušenja, spasavanje zatrpanih odnosno njihovo izvlačenje izvan zone rušenja, mere prve pomoći i hitne medicinske pomoći, kao i druge mere kojima se doprinosi zaštiti i spasavanju iz ruševina.

Zaštita i spasavanje od poplava i nesreća na vodi i pod vodom

Član 84.

Zaštita i spasavanje od poplava i drugih nesreća na vodi i pod vodom obuhvata planiranje, izgradnju, održavanje i ojačavanje oštećenih objekata za zaštitu od poplava, osmatranje i izviđanje stanja vodostaja, uzbunjivanje, planiranje i sprovođenje evakuacije stanovništva i materijalnih dobara iz ugroženih područja, planiranje i obezbeđenje prevoženja i prelaza preko reka i jezera, odstranjivanje vode iz poplavljenih objekata, pronalaženje i izvlačenje nastradalih i utopljenih, zbrinjavanje ugroženog stanovništva i saniranje posledica izazvanih poplavama.

Opštim i operativnim planom za odbranu od poplava utvrđuje se praćenje, organizacija i sprovođenje odbrane od poplava koja je u nadležnosti vodoprivrednih organa, privrednih društava i drugih pravnih lica čija je delatnost zaštita od štetnog dejstva voda i upravljanje vodama i vodoprivrednim objektima.

Nadležni organ jedinice lokalne samouprave izrađuje plan zaštite i spasavanja od poplava za teritoriju jedinice lokalne samouprave.

Plan iz stava 3. ovog člana mora biti usklađen sa Nacionalnim planom zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama Republike Srbije.

Član 85.

Republički hidrometeorološki zavod i nadležni republički i pokrajinski organ za vodoprivredu i javna vodoprivredna preduzeća, shodno izveštajima i prognozama, obaveštavaju nadležnu službu i nadležne štabove za vanredne situacije o nivoima vodostaja, proglašenoj fazi odbrane, razvoju situacije i merama koje se preduzimaju.

Ukoliko je odbrambena linija ugrožena dugotrajnim visokim vodostajem ili dođe do prevazilaženja kritičnog vodostaja za koji je odbrambeni sistem dimenzionisan, nadležni štab za vanredne situacije preduzima mere neposredne odbrane od poplava i predlaže proglašenje vanredne situacije.

Nadležni štab za vanredne situacije može se uključiti u aktivnosti zaštite od poplava i pre proglašenja vanredne situacije, ako je na osnovu procenjenog rizika to potrebno.

U zaštiti i spasavanju ljudi, materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine od poplava učestvuju: organi i organizacije nadležni za vodoprivredu, nadležna služba i druge organizacije jedinice Ministarstva, jedinice civilne zaštite, ovlašćena i osposobljena pravna lica i druge osposobljene organizacije, građani i drugi subjekti čija je imovina ugrožena poplavom, a po potrebi i Vojska Srbije.

Odbranu od poplava na neuređenim vodotokovima van sistema redovne odbrane vodoprivrednih preduzeća, planiraju i sprovode jedinice lokalne samouprave, nadležni organ i štabovi za vanredne situacije i pravna i fizička lica čija je imovina ugrožena od ovih poplava.

Štab za vanredne situacije, s obzirom na karakter bujičnih poplava, preduzima planom utvrđene mere odmah po saznanju da postoji opasnost i rizik od nastanka bujičnih poplava.

Zaštita i spasavanje na nepristupačnim terenima

Član 86.

Organizacija i sprovođenje zaštite i spasavanja od nesreća na nepristupačnim terenima obuhvata spasavanje na planinama, iz snežnih lavina, jama, pećina i sličnih mesta.

Nadležna služba organizuje sprovođenje zaštite i spasavanja od nesreća na nepristupačnim terenima.

U zaštiti i spasavanju od nesreća na nepristupačnim terenima, na zahtev nadležne službe, učestvuju Gorska služba spasavanja Srbije.

U slučaju nesreća u kojima je ugrožen veći broj ljudi ili je neophodna dodatna pomoć u ljudstvu i materijalnim sredstvima, u akciju spasavanja uključuju se druge organizacione jedinice Ministarstva, Vojske Srbije i ovlašćena i osposobljena pravna lica.

Zaštita i spasavanje od požara i eksplozija

Član 87.

Zaštita i spasavanje od požara i eksplozija obuhvata organizaciju i sprovođenje preventivnih mera u svim sredinama, a posebno objektima u kojima se skladište zapaljive i eksplozivne materije i prostorima gde postoji mogućnost nastanka požara.

Zaštita i spasavanje od požara i eksplozija uređuje se posebnim zakonom.

Zaštita od NUS

Član 88.

Zaštita od NUS obuhvata procenu opasnosti od NUS, izviđanje, obeležavanje, pronalaženje, iskopavanje, obezbeđenje, identifikaciju, uklanjanje, transport, privremeno skladištenje i uništavanje NUS.

Uklanjanje i uništavanje NUS i druge poslove iz stava 1. ovog člana organizuje i obavlja nadležna služba, a može ih obavljati i ovlašćeno pravno lice, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisom.

Bliže propise o načinu uklanjanja i uništavanja NUS i obavljanju drugih poslova iz stava 1. ovog člana donosi Vlada.

Član 89.

Teritorijalno nadležni domovi zdravlja, odnosno zavodi za hitnu medicinsku pomoć obezbeđuju medicinsku podršku tokom akcije uklanjanja i uništavanja NUS.

Građani, državni organi, privredna društva i druga pravna lica dužni su da o otkrivenim NUS odmah obaveste najbližu policijsku stanicu ili operativni centar 112, vidljivim znakom obeleže mesto gde se nalaze NUS i obezbede ih dok ne dođu ovlašćena lica.

Prva i medicinska pomoć

Član 90.

Organizacija i sprovođenje prve pomoći u slučaju elementarnih nepogoda i drugih nesreća, obuhvata sve oblike prve pomoći, samopomoći i uzajamne pomoći i zbrinjavanje povređenih i obolelih. U pružanju prve pomoći kao nosioci učestvuju ekipe Crvenog krsta Srbije, Gorske službe spasavanja Srbije, nadležna služba, jedinice civilne zaštite i, u okviru lične, uzajamne i kolektivne zaštite, građani.

Organizacija i sprovođenje medicinske pomoći obuhvata sve oblike medicinske pomoći ugroženom i postradalom stanovništvu na području zahvaćenom elementarnom nepogodom i drugom nesrećom, koju pružaju zdravstvene ustanove.

Asanacija terena

Član 91.

Asanacija terena obuhvata uklanjanje, identifikaciju i hitno sahranjivanje poginulih odnosno umrlih, uklanjanje leševa životinja, dezinfekciju, dezinsekciju, deratizaciju, dekontaminaciju i remedijaciju objekata i terena.

U otklanjanju posledica i sprovođenju asanacije, u skladu sa svojim ovlašćenjima i dužnostima, učestvuju državni organi, jedinice lokalne samouprave, zdravstvene i veterinarske ustanove, komunalna preduzeća i druga ovlašćena i osposobljena pravna lica, snage nadležne službe, jedinice civilne zaštite i, u okviru lične i kolektivne zaštite, građani.

Očuvanje dobara bitnih za opstanak

Član 92.

Očuvanje dobara bitnih za opstanak obuhvata očuvanje objekata za vodosnabdevanje, održavanje potrebnog obima poljoprivredne i druge proizvodnje i opstanak biljnog i životinjskog fonda kroz obezbeđenje i čuvanje potrebnih količina i vrsta dobara neophodnih za život stanovništva, kao i kulturno-istorijskih, materijalnih i drugih bitnih dobara u uslovima elementarnih nepogoda i drugih nesreća.

Nadležni državni organi, organi jedinica lokalne samouprave, privredna društva i druga pravna lica, ustanove i druge organizacije, dužne su da planiraju, organizuju i sprovode zaštitu i spasavanje kulturno-istorijskih, materijalnih i dobara bitnih za opstanak.

Član 93.

U slučajevima narušenog redovnog snabdevanja vodom zbog elementarnih nepogoda i drugih nesreća, komunalna preduzeća i druga privredna društva, proizvođači i distributeri vode, dužni su da obezbede potrebne količine vode, mere kontrolu ispravnosti vode i održavaju sisteme za vodosnabdevanje.

Jedinice lokalne samouprave evidentiraju, uređuju i vode brigu o alternativnim mogućnostima za vodosnabdevanje.

Štab za vanredne situacije koordinira distribuciju vode i angažuje sve raspoložive kapacitete za transport i distribuciju vode.

Član 94.

Zaštita i spasavanje životinja sprovodi se, prvenstveno, blagovremenim pripremama privrednih društava i drugih organizacija koje se bave uzgojem stoke i proizvodnjom namirnica životinjskog porekla, kao i osposobljavanjem vlasnika stoke za vršenje preventivnih mera i postupaka u zaštiti životinja.

U sprovođenju neophodnih mera i akcija zaštite i spasavanja životinja, angažuju se, prvenstveno, veterinarske organizacije i službe, privredna društva iz oblasti klanične industrije i druga privredna društva i organizacije koje se bave uzgojem stoke, zaštitom i skladištenjem namirnica životinjskog porekla, kao i poljoprivredni proizvođači.

U slučaju ugroženosti stočnog fonda na teritoriji zahvaćenoj elementarnim nepogodama i drugim nesrećama, štab za vanredne situacije organizuje evakuaciju i zbrinjavanje stočnog fonda.

Hitno uspostavljanje neophodnih službi od javnog interesa

Član 95.

Hitno uspostavljanje neophodnih službi od javnog interesa podrazumeva preduzimanje potrebnih mera i radnji za uspostavljanje njihove narušene funkcije, kao što su snabdevanje neophodnim namirnicama, električnom i toplotnom energijom, gasom, usluge zdravstvene i socijalne zaštite, vodovoda i kanalizacije, saobraćaja, PTT i druge usluge, u skladu sa planom za zaštitu i spasavanje u vanrednim situacijama jedinica lokalne samouprave.

Organi državne uprave, organi autonomne pokrajine, organi jedinica lokalne samouprave, privredna društva i druga pravna lica koja se bave delatnošću iz stava 1. ovoga člana, dužni su da obezbede njihovo funkcionisanje, u skladu sa zakonom, drugim propisima i opštim aktima.

2. Poverenici civilne zaštite i jedinice civilne zaštite

Poverenici civilne zaštite

Član 96.

Poverenici civilne zaštite (u daljem tekstu: poverenici) i zamenici poverenika postavljaju se radi obavljanja poslova zaštite i spasavanja u naseljenim mestima, delu naselja, stambenim zgradama i selima (u daljem tekstu: naselja) privrednim društvima i drugim pravnim licima, organima državne uprave.

U organu državne uprave, prema sopstvenoj proceni, poverenici odnosno zamenici se postavljaju zavisno od organizacione strukture, prostora organizovanja i delovanja i broja zaposlenih.

U privrednom društvu i drugom pravnom licu, prema sopstvenoj proceni ovih subjekata, poverenici odnosno zamenici se postavljaju zavisno od organizacione strukture, prostora organizovanja i delovanja i broja zaposlenih.

Poverenika i zamenika poverenika postavlja i razrešava:

- 1) u organu državne uprave-rukovodilac organa državne uprave;
- 2) u privrednom društvu i drugom pravnom licu – direktor, odnosno drugi nadležni organ određen opštim aktom;
- 3) u naselju – štab za vanredne situacije jedinice lokalne samouprave.

Poverenici i zamenici poverenika u naselju postavljaju se po osnovu rasporeda u civilnoj zaštiti, a u privrednim društvima po osnovu radne obaveze.

Član 97.

Poverenici i zamenici poverenika u organima državne uprave, organima autonomne pokrajine, jedinice lokalne samouprave, privrednim društvima i drugim pravnim licima preduzimaju mere i aktivnosti na učešću zaposlenih u sprovođenju lične, uzajamne i kolektivne zaštite i izvršavanju drugih zadataka zaštite i spasavanja ljudi i materijalnih dobara u zgradama i objektima za koje su zaduženi.

Poverenici i zamenici poverenika u naseljima preduzimaju neposredne mere za učešće građana u sprovođenju mera i zadataka civilne zaštite i lične, uzajamne i kolektivne zaštite i rukovodi jedinicama civilne zaštite opšte namene.

Građani na ugroženim i nastradalim područjima dužni su da postupaju u skladu sa uputstvima poverenika, odnosno zamenika poverenika.

Jedinice civilne zaštite

Član 98.

Jedinice civilne zaštite obrazuju se, opremaju i osposobljavaju kao operativne snage za izvršavanje zadataka civilne zaštite.

Jedinice civilne zaštite obrazuju se kao specijalizovane jedinice i jedinice opšte namene.

Jedinice civilne zaštite obrazuju se u skladu sa Procenom ugroženosti za Republiku Srbiju, jedinice lokalne samouprave, privredna društva i druga pravna lica.

Član 99.

Specijalizovane jedinice obrazuju se, opremaju i obučavaju radi izvršavanja složenih zadataka civilne zaštite.

Specijalizovane jedinice nadležna služba obrazuje za teritoriju Republike Srbije, odnosno za područja upravnih okruga.

Specijalizovane jedinice obrazuju privredna društva i druga pravna lica koja u skladu sa Procenom ugroženosti predstavljaju potencijalni izvor ugrožavanja šire teritorije.

Jedinice opšte namene obrazuju jedinice lokalne samouprave, privredna društva i druga pravna lica, kao privremene sastave od dobrovoljaca i radno sposobnog stanovništva, odnosno zaposlenih, za izvršavanje jednostavnijih poslova zaštite i spasavanja.

Član 100.

Specijalizovane jedinice civilne zaštite koje formira nadležna služba popunjavaju se zaposlenim licima nadležne službe, vojnim obveznicima i obveznicima civilne zaštite.

Sa pripadnicima civilne zaštite koji su raspoređeni u jedinice iz stava 1. ovog člana, koje moraju održavati stalnu spremnost, odnosno koje su namenjene za obavljanje specijalizovanih visokostručnih zadataka civilne zaštite na području Republike Srbije ili za pružanje pomoći drugim državama, zaključuje se ugovor o aktivnoj rezervi.

Aktivna rezerva predstavlja obučeni rezervni sastav civilne zaštite, koji se angažuje za popunu jedinica civilne zaštite radi izvršavanja zadataka u određenom periodu, čija su prava i dužnosti regulisana zakonom i zaključenim ugovorom.

Pripadnici aktivne rezerve se angažuju na zadacima održavanja operativne i funkcionalne sposobnosti. Obučavanja, angažovanja na zadacima civilne zaštite u skladu sa zaključenim ugovorom. Planskim obučavanjem i kondicioniranjem pripadnika aktivne rezerve obezbeđuje se viši stepen osposobljenosti u odnosu na ostale pripadnike rezervnog sastava civilne zaštite.

Ugovor o službi u civilnoj zaštiti iz stava 2. ovog člana zaključuje se na osnovu javno raspisanog oglasa. Pojedinačni tipski ugovor zaključuje rukovodilac nadležne službe.

Pripadniku civilne zaštite koji je po osnovu ugovora o aktivnoj rezervi pozvan radi izvršavanja zadataka civilne zaštite, miruje radni odnos za vreme izvršavanja zadataka, a dužan je da se vrati na posao odmah po prestanku angažovanja na zadacima civilne zaštite.

Komandire jedinica civilne zaštite koje formira i organizuje nadležna služba, postavlja na tu dužnost i razrešava rukovodilac nadležne službe.

Bliže propise o načinu i uslovima angažovanja pripadnika civilne zaštite koji su raspoređeni u jedinice civilne zaštite iz stava 1. ovog člana donosi Vlada.

Član 101.

Vrstu i broj specijalizovanih jedinica civilne zaštite utvrđuje nadležna služba, na osnovu Procene ugroženosti Republike Srbije, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima i opštim aktima.

Član 102.

Specijalizovane jedinice civilne zaštite obrazuju se kao:

- 1) jedinice za zaštitu od požara;
- 2) jedinice za spasavanje na vodi i pod vodom;
- 3) jedinice za spasavanje na nepristupačnim terenima;
- 4) jedinice za pružanje prve pomoći;
- 5) jedinice za otkrivanje i uništavanje NUS-a;
- 6) jedinice za RHB zaštitu;
- 7) jedinice za spasavanje iz ruševina;
- 8) jedinice za osmatranje;
- 9) jedinice za uzbunjivanje;
- 10) jedinice za telekomunikacije;
- 11) jedinice za zbrinjavanje.

Pored jedinica navedenih u stavu 1. ovog člana, nadležna služba, u skladu sa Procenom ugroženosti Republike Srbije, potrebama i mogućnostima, može obrazovati i druge vrste specijalizovanih jedinica i organa.

Bliže propise o organizaciji i načinu upotrebe specijalizovanih jedinica civilne zaštite donosi Ministar.

3. Sistem osmatranja, ranog upozoravanja, obaveštavanja i uzbunjivanja

Član 103.

Osnovni zadatak sistema osmatranja, ranog upozoravanja, obaveštavanja i uzbunjivanja je otkrivanje, praćenje i prikupljanje podataka o svim vrstama opasnosti koje mogu ugroziti ljude, životnu sredinu, materijalna i kulturna dobra.

Imaoci telekomunikacionih sistema i sredstava dužni su da službi 112 omoguće prioritarno korišćenje veza u vanrednim situacijama.

Subjekti sistema osmatranja, ranog upozoravanja, obaveštavanja i uzbunjivanja su: Služba 112, organi državne uprave, policija, Vojska Srbije, privredna društva, službe od javnog interesa i druga pravna lica koja se u okviru svoje redovne delatnosti bave osmatranjem, evidentiranjem, analizom i prognoziranjem određenih pojava i stanja u hidrometeorologiji, seizmologiji, zaštiti od požara, vodoprivredi, hemijskoj i radiološkoj zaštiti, zdravstvu, poljoprivredi, elektroprivredi, saobraćaju i drugim oblastima.

Subjekti iz stava 3. ovog člana koji operativno prikupljaju podatke, uključujući i podatke iz međunarodne razmene, dužni su da obaveštavaju Službu 112 o opasnostima iz vazdušnog prostora, stanju vremena, klime i voda i da dostavljaju analize, prognoze i upozorenja o hidrometeorološkim i geološkim pojavama, elementarnim nepogodama, drugim prirodnim, tehničko-tehnološkim i drugim većim nesrećama, kao i o sadržaju opasnih materija u vazduhu, zemljištu i vodama iznad dozvoljenih vrednosti i sve druge prikupljene podatke o pojavama koje mogu ugroziti ljude, materijalna sredstva i životnu sredinu.

Subjekti iz stava 3. ovog člana, koji vrše automatsko prikupljanje podataka, dužni su da obezbede njihovo automatsko prosleđivanje Službi 112.

Član 104.

Služba 112 kao subjekat sistema osmatranja, ranog upozoravanja, obaveštavanja i uzbunjivanja obavlja sledeće zadatke:

- 1) primanje poziva za pomoć;
- 2) rano upozoravanje, obaveštavanje i uzbunjivanje stanovništva, nadležnih organa, privrednih društava i drugih pravnih lica u zoni ugroženosti, kao i snaga zaštite i spasavanja;
- 3) obezbeđenje jedinstvenog komunikaciono-informacionog sistema;
- 4) obezbeđenje funkcionalne integracije službi od interesa za zaštitu i spasavanje i upravljanje u vanrednim situacijama;
- 5) obezbeđuje međunarodnu razmenu podataka u oblasti zaštite i spasavanja od posledica elementarnih nepogoda i drugih nesreća.

Služba 112 za izvršavanje svojih zadataka, pored sopstvenih, koristi telekomunikacione sisteme opšte i posebne namene.

Službu 112 čine:

- 1) Nacionalni centar 112;
- 2) operativni centri 112;
- 3) osmatračke stanice;
- 4) sistem javnog uzbunjivanja.

Član 105.

Nacionalni centar 112 i operativni centri 112, u skladu sa propisanom procedurom prikupljaju, analiziraju, prate i obaveštavaju nadležne organe i institucije o svim vrstama informacija iz oblasti vanrednih situacija.

Nacionalni centar 112 obavlja međunarodne komunikaciono-informativne poslove iz oblasti zaštite od elementarnih nepogoda i drugih nesreća.

Operativni centri 112 rade kao jedinstveni komunikaciono-informativni centar.

Osmatračke stanice se obrazuju u cilju prikupljanja podataka o mogućim opasnostima, efektima i posledicama elementarnih nepogoda i drugih nesreća. Osmatračke stanice obrazuje i njima upravlja Ministarstvo.

Procedure iz stava 1. ovog člana propisuje Ministar.

Sistem uzbunjivanja se sastoji od odgovarajućih javnih sirena, uređaja, spojnih puteva i tehničkih sredstava za upravljanje, kao i njihove organizacije razmeštaja, procedure upravljanja, upotrebe i održavanja.

Izgradnju i održavanje sistema za uzbunjivanje finansira jedinica lokalne samouprave, u skladu sa Procenom ugroženosti, ovim zakonom, akustičkom studijom i drugim propisima i opštim aktima.

Sistemom za uzbunjivanje upravlja nadležna služba.

Ministar propisuje tehničke normative za planiranje, izgradnju i održavanje sistema za uzbunjivanje.

Član 106.

Elektroprivredna, vodoprivredna i druga privredna društva koja koriste hidrosisteme, dužna su da obezbede blagovremeno obaveštavanje i uzbunjivanje stanovništva o opasnostima izazvanim hidrosistemima koja koriste.

Subjekti iz stava 1 ovog člana dužni su da svojim sredstvima izrade, dograde i održavaju sisteme za obaveštavanje i uzbunjivanje, odnosno da se uključe u sistem za uzbunjivanje u Republici Srbiji.

Član 107.

Radio-difuzne i televizijske stanice sa nacionalnim, regionalnim i lokalnim frekvencijama, dužne su da na zahtev operativnog centra 112 odmah prekinu emitovanje programa, radi prenošenja odgovarajućih obaveštenja od interesa za zaštitu i spasavanje.

Operateri mobilne telefonije dužni su da na zahtev operativnog centra 112 obezbede besplatno prenošenje obaveštenja od interesa za zaštitu i spasavanje telefonskim pretplatnicima.

Operateri fiksnih i mobilnih telefonija dužni su da redovno dostavljaju Službi 112 ažurirane baze podataka o korisnicima pretplatničkih telefonskih brojeva fiksnih i mobilnih telefonija na teritoriji Republike Srbije.

Baze podataka iz stava 3. ovog člana mogu se isključivo koristiti za potrebe nadležnog organa i operativnog centra 112.

Pravna lica koja se bave mobilnim telekomunikacijama dužna su da za potrebe nadležne službe i operativnog centra 112, u cilju zaštite i spasavanja, obezbede besplatnu uslugu lociranja mesta pozivaoca (dolaznog poziva).

Član 108.

Za potrebe praćenja stanja i upravljanja vanrednim situacijama, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave mogu formirati situacioni centar.

Situacioni centar je obavezan da prikupljene podatke dostavlja teritorijalno nadležnom operativnom centru 112.

Član 109.

Radi efikasnog prikupljanja podataka, obaveštenja i informacija iz člana 103. ovog zakona, u javnoj telefonskoj mreži koristi se besplatni pozivni broj 112 kao jedinstveni evropski broj za hitne službe.

Obaveštenje o telefonskom broju 112 i znaci za uzbunjivanje moraju biti istaknuti na vidnom mestu u svim javnim ustanovama i drugim javnim mestima.

Svako pravno i fizičko lice dužno je da obavesti operativni centar 112 o svakoj uočenoj opasnosti i nezgodi.

Bliže propise o organizaciji i funkcionisanju sistema osmatranja, ranog upozoravanja, obaveštavanja i uzbunjivanja donosi Vlada.

Član 110.

Vlasnici poslovnih, stambenih i drugih zgrada i objekata, dužni su da za potrebe sistema osmatranja, ranog upozoravanja, obaveštavanja i uzbunjivanja omoguće instaliranje sirena i drugih odgovarajućih uređaja i sredstava sistema osmatranja, obaveštavanja i uzbunjivanja na tim objektima i omoguće pristup za njihovo održavanje, uz uvažavanje mera zaštite ljudi i životne sredine.

Privredna društva za distribuciju električne energije dužna su da obezbede neprekidno snabdevanje električnom energijom uređaja sistema osmatranja, obaveštavanja i uzbunjivanja.

Rešenje o postavljanju sirena uređaja i sredstava iz stava 1. ovog člana donosi nadležni organ jedinica lokalne samouprave.

4. Ovlašćena i osposobljena pravna lica

Član 111.

Ovlašćena i osposobljena pravna lica vrše zaštitu i spasavanje građana, materijalnih i drugih dobara u slučaju opasnosti i nesreća izazvanih elementarnim nepogodama i drugim nesrećama u skladu sa svojom delatnošću, kao i zadacima koje im narede nadležni štabovi za vanredne situacije jedinica lokalne samouprave, autonomne pokrajine i Republike Srbije, na predlog nadležnog štaba za vanredne situacije ili nadležne službe.

Ovlašćena i osposobljena pravna lica dužna su da planski prilagode svoje kapacitete i organizaciju za izvršavanje zadataka zaštite i spasavanja.

Vlada Republike Srbije, izvršni organ autonomne pokrajine, odnosno nadležni organ jedinica lokalne samouprave, privrednim društvima i drugim pravnim licima iz stava 1. ovog člana ugovorom obezbeđuje naknadu stvarnih troškova za sprovođenje priprema i angažovanje u izvršavanju mera i zadataka civilne zaštite.

5. Popuna i materijalno opremanje

Član 112.

U skladu sa ovim zakonom i drugim propisima, popunu organa i jedinica civilne zaštite vrše:

1) vojnim obveznicima – nadležni organi Ministarstva odbrane, prema iskazanim potrebama nadležne službe;

2) građanima koji nisu vojni obveznici – nadležna služba i nadležni organ jedinica lokalne samouprave.

Član 113.

Republičke specijalizovane jedinice civilne zaštite popunjavaju se po teritorijalnom principu, a izuzetno, ako to potrebe nalažu, mogu se popunjavati i po eksteritorijalnom principu.

Na dužnost menadžera zaštite, zamenika menadžera i na dužnosti u jedinicama civilne zaštite u privrednim društvima i drugim pravnim licima, raspoređuju se zaposleni u tim privrednim društvima i pravnim licima.

Pripadnici civilne zaštite raspoređeni i osposobljeni za specijalne dužnosti u civilnoj zaštiti i pripadnici aktivne rezerve civilne zaštite ne mogu se raspoređivati na druge poslove odbrane bez prethodnog mišljenja nadležne službe.

Građani raspoređeni u jedinice civilne zaštite, obavezni su da na poziv nadležne službe učestvuju u akcijama i operacijama zaštite i spasavanja.

Jedinice Crvenog krsta Srbije, Gorske službe spasavanja Srbije i dobrovoljnih vatrogasnih društava, u pogledu popune obveznicima, imaju status jedinica civilne zaštite.

Član 114.

Organi i jedinice civilne zaštite opremaju se odgovarajućom opremom i materijalno-tehničkim sredstvima koja su neophodna za njihovu ličnu zaštitu i za sprovođenje mera i izvršavanje zadataka civilne zaštite.

Sredstva i opremu iz stava 1. ovog člana obezbeđuju nadležni državni organ, organ jedinice lokalne samouprave, privrednih društava i drugih pravnih lica, u skladu sa predviđenim brojem pripadnika i materijalnih sredstava jedinica civilne zaštite.

Član 115.

Za potrebe sprovođenja zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama na teritoriji Republike Srbije mogu se obrazovati materijalne rezerve, u skladu sa posebnim zakonom.

Član 116.

Prilikom izvršavanja zadataka zaštite i spasavanja pripadnici štabova za vanredne situacije, poverenici, zamenici poverenika i pripadnici jedinica civilne zaštite nose uniformu sa oznakom civilne zaštite, oznakama funkcija i specijalnosti.

Objekti civilne zaštite obeležavaju se znakom civilne zaštite.

Zabranjeno je neovlašćeno upotrebljavanje znaka civilne zaštite.

Lica raspoređena u civilnu zaštitu dobijaju legitimaciju civilne zaštite u skladu sa Dopunskim protokolom I uz Ženevsku konvenciju o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba od 12. avgusta 1949. godine.

Bliže propise o uniformi, oznakama civilne zaštite, oznakama funkcija i specijalnosti, znaku civilne zaštite i legitimaciji pripadnika civilne zaštite donosi Ministar.

Član 117.

Sredstva i oprema iz čl. 114 do 116. ovog zakona obezbeđuju se:

- 1) nabavkom;
- 2) izuzimanjem materijalnih sredstava i opreme iz popisa, u skladu sa posebnim zakonom;
- 3) donacijom i iz ostalih izvora.

Član 118.

O pripadnicima organa, jedinica, službi i drugim učesnicima, kao i o sredstvima i opremi u civilnoj zaštiti, vodi se propisana evidencija, i to:

- 1) o pripadnicima jedinica civilne zaštite koje obrazuje Republika Srbija, evidenciju vodi nadležna služba;
- 2) o pripadnicima organa, jedinica civilne zaštite koje obrazuju jedinice lokalne samouprave, evidenciju vodi nadležni organ jedinice lokalne samouprave;

3) o pripadnicima jedinica civilne zaštite privrednih društava i drugih pravnih lica, evidenciju vode privredna društva i druga pravna lica;

4) o pripadnicima jedinica i organima koje obrazuje Crveni krst, evidenciju vodi Crveni krst Srbije i njegovi sastavni delovi.

Bliže propise o sadržaju i načinu vođenja evidencije o pripadnicima organa, jedinica, službi i drugim učesnicima i o sredstvima i opremi u civilnoj zaštiti propisuje Ministar.

6. Obučavanje i osposobljavanje

Član 119.

Radi sticanja potrebnih znanja iz oblasti lične i kolektivne zaštite, građani se obučavaju i osposobljavaju za preventivu zaštitu i spasavanje.

Obučavanje se vrši u okviru osnovnog i srednjeg obrazovanja radi sticanja znanja o opasnostima od prirodnih i drugih nesreća i zaštiti od njih, u skladu sa posebnim zakonom i odgovarajućim programom.

Način obučavanja iz stava 2. ovog člana utvrđuje ministar nadležan za poslove prosvete, u saradnji sa Ministrom i drugim nadležnim ministrima.

Član 120.

Pripadnici civilne zaštite obučavaju se i osposobljavaju za izvršavanje zadataka civilne zaštite kroz kurseve, seminare, treninge, vežbe i probne mobilizacije.

Obuka i osposobljavanje pripadnika štabova za vanredne situacije, specijalizovanih jedinica civilne zaštite i organa privrednih društava i drugih pravnih lica od značaja za civilnu zaštitu sprovodi se u Nacionalnom i regionalnim trening centrima za zaštitu i spasavanje, koje obrazuje nadležna služba.

Pripadnici civilne zaštite mogu se, u skladu sa potrebama i mogućnostima, obučavati i u inostranstvu.

U Nacionalnom i regionalnim trening centrima za zaštitu i spasavanje mogu se obučavati i strani državljani, u skladu sa propisima, uz odgovarajuću naknadu utvrđenu bilateralnim ili multilateralnim ugovorima.

Bliže propise o načinu obučavanja, nastavnim planovima i programima i normativima nastavnih sredstava i opreme za obučavanje pripadnika civilne zaštite donosi Ministar.

Član 121.

Pripadnika civilne zaštite nadležna služba poziva na obuku preko Ministarstva odbrane, tako što mu poziv uručuje najkasnije 60 dana pre početka obuke, izuzev za probne mobilizacijske vežbe za koju se poziv uručuje odmah. Mobilizacijsku vežbu može, u cilju provere spremnosti, narediti rukovodilac nadležne službe.

Član 122.

Obuka i osposobljavanje može se odložiti na zahtev obveznika ili se može prekinuti iz zdravstvenih, porodičnih i drugih opravdanih razloga, i to zbog:

- 1) bolesti ili povrede;
- 2) školovanja;
- 3) nege člana domaćinstva koji je teško bolestan;

- 4) smrtnog slučaja u porodici ili domaćinstvu;
- 5) drugih opravdanih razloga.

Rešenje o odlaganju ili prekidu obuke donosi nadležna služba.

Član 123.

Obuku i osposobljavanje poverenika, zamenika poverenika i jedinica opšte namene organizuju i sprovode nadležni organi jedinica lokalne samouprave.

Obučavanje građana i jedinica civilne zaštite u pružanju prve medicinske pomoći vrši Crveni krst Srbije, u skladu sa javnim ovlašćenjem i po utvrđenim nastavnim planovima, programima i kriterijumima.

7. Mobilizacija i aktiviranje

Član 124.

Mobilizacijom civilne zaštite iz redovne organizacije i stanja se prelazi na organizaciju i stanje operativne gotovosti za izvršenje zadataka zaštite i spasavanja.

Mobilizacija po obimu može biti opšta i delimična, a proglašava se javnim saopštenjem ili pojedinačnim pozivom.

Član 125.

Opšta mobilizacija obuhvata sve, a delimična potreban deo štabova i jedinica, kao i materijalna sredstva potrebna za vršenje zadataka zaštite i spasavanja.

Mobilizacija se sprovodi po planu mobilizacije.

Mobilizaciju su dužni da sprovode ovlašćena i osposobljena pravna lica, u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Član 126.

Delimična mobilizacija može se narediti i radi provere spremnosti za izvršenje mobilizacije, izvođenja planiranih vežbi, kontrole i upotrebe jedinica za namenske zadatke zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama i vanrednim događajima.

Mobilizaciju iz stava 1. ovog člana, po ovlašćenju ministra, naređuje rukovodilac nadležne službe.

Član 127.

Aktiviranje obuhvata postupke, zadatke i aktivnosti kojim se redovni kapaciteti ovlašćenih i osposobljenih pravnih lica, iz redovne organizacije i stanja prevode na organizaciju i stanje spremnosti za izvršenje zadataka zaštite i spasavanja.

Za izradu plana aktiviranja ovlašćenih i osposobljenih pravnih lica odgovorni su rukovodioci ovlašćenih i osposobljenih pravnih lica, u skladu sa planom zaštite i spasavanja.

Aktiviranje osposobljenih pravnih lica od značaja za autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave nalaže izvršni organ autonomne pokrajine, odnosno predsednik opštine ili gradonačelnik, na predlog nadležnog štaba za vanredne situacije.

O aktiviranju ovlašćenih i osposobljenih pravnih lica od značaja za Republiku Srbiju odlučuje Vlada na predlog Republičkog štaba za vanredne situacije ili nadležne službe.

VIII. PLANIRANJE I PROGRAMIRANJE SISTEMA ZAŠTITE I SPASAVANJA

Član 128.

Upravljanje resursima, izgradnja i razvoj sistema zaštite i spasavanja, realizuje se planiranjem i programiranjem sistema zaštite i spasavanja, kao i budžetiranjem i izvršenjem planiranih i programiranih mera i aktivnosti, u skladu sa Nacionalnom strategijom zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama, Procenom ugroženosti za teritoriju Republike Srbije i Planom zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama.

Član 129.

Planiranje i programiranje realizuje se izradom:

- 1) dugoročnog plana razvoja sistema zaštite i spasavanja, za period od deset i više godina;
- 2) srednjoročnog plana razvoja sistema zaštite i spasaavanja, za period od pet godina;
- 3) kratkoročnog plana razvoja sistema zaštite i spasavanja, za period od jedne godine.

Dugoročnim planom razvoja sistema zaštite i spasavanja definiše se strategija, politika i ciljevi izgradnje i razvoja sistema zaštite i spasavanja.

Dugoročni plan razvoja sistema zaštite i spasavanja izrađuje se i donosi za teritoriju Republike Srbije, autonomne pokrajine, jedinica lokalne samouprave i za privredna društava i druga pravna lica.

Dugoročni plan sadrži naročito:

- 1) definisanje potreba, ciljeva i zadataka organizovanja izgradnje i razvoja sistema zaštite i spasavanja;
- 2) sagledavanje kapaciteta i strategije realizacije ciljeva, izgradnje i razvoja sistema zaštite i spasavanja;
- 3) obezbeđenje izvora finansijskih sredstava;
- 4) određivanje vremenskog perioda realizacije planova i programa;
- 5) određivanje nosilaca i učesnika u izgradnji i razvoju sistema zaštite i spasavanja;
- 6) razvoj osmatračkih, informacionih, komunikacionih, logističkih i drugih potreba sistema zaštite i spasavanja;
- 7) razvoj preventivnih mera i delatnosti od značaja za zaštitu i spasavanje;
- 8) smernice za razvojni i naučnoistraživački rad;
- 9) analizu očekivanih troškova i rezultata.

Dugoročni plan razvoja sistema zaštite i spasavanja autonomne pokrajine, kao i jedinica lokalne samouprave, mora biti usaglašen sa Dugoročnim planom razvoja sistema zaštite i spasavanja Republike Srbije.

Na osnovu Dugoročnog plana razvoja sistema zaštite i spasavanja izrađuje se srednjoročni plan.

Srednjoročni plan razvoja sistema zaštite i spasavanja realizuje se kroz proces programiranja.

Bliže propise o planiranju i programiranju sistema zaštite i spasavanja donosi Ministar.

IX. FINANSIRANJE SISTEMA ZAŠTITE I SPASAVANJA

Član 130.

Sistem zaštite i spasavanja finansira se iz:

- 1) budžeta Republike Srbije, budžeta jedinica teritorijalne autonomije i budžeta jedinica lokalne samouprave;
- 2) Fonda za vanredne situacije;
- 3) drugih prihoda u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Član 131.

Autonomna pokrajina i jedinice lokalne samouprave finansiraju:

- 1) pripremanje, opremanje i obuku štabova za vanredne situacije, jedinica civilne zaštite, poverenika i zamenika poverenika i troškove sprovođenja mera zaštite i spasavanja;
- 2) troškove angažovanja osposobljenih pravnih lica u skladu sa ugovorom za izvršavanje zadataka zaštite i spasavanja;
- 3) izgradnju sistema za uzbunjivanje na svojoj teritoriji;
- 4) prilagođavanje podzemnih objekata (podzemni prolazi, tuneli i drugi) za sklanjanje i njihovo održavanje, kao i održavanje drugih zaštitnih objekata u skladu sa zakonom;
- 5) obuku stanovništva iz oblasti zaštite i spasavanja;
- 6) saniranje šteta nastalih prirodnom i drugom nezgodom, u skladu sa materijalnim mogućnostima;
- 7) druge potrebe zaštite i spasavanja, u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Član 132.

Republika Srbija finansira opremanje i osposobljavanje:

- 1) Republičkog štaba i okružnih štabova za vanredne situacije;
- 2) republičkih i okružnih jedinica civilne zaštite i snosi troškove učešća u sprovođenju zadataka zaštite i spasavanja;
- 3) izgradnju i održavanje operativnih centara 112;
- 4) izgradnju i održavanje daljinskog upravljanja sistemom za uzbunjivanje;
- 5) izgradnju i održavanje telekomunikaciono-informacionog sistema zaštite i spasavanja;
- 6) izgradnju, održavanje i rad Nacionalnog i regionalnih trening centara zaštite i spasavanja;
- 7) troškove angažovanja ovlašćenih i osposobljenih pravnih lica za izvršavanje zadataka zaštite i spasavanja od značaja za Republiku Srbiju;
- 8) izvršavanje upravnih, stručnih i drugih zadataka zaštite i spasavanja.

Pored poslova iz stava 1. ovog člana, Republika Srbija finansira i pružanje materijalne pomoći pri uklanjanju posledica elementarnih nepogoda i drugih nesreća, sprečavanju nastajanja daljih šteta i osiguranju osnovnih uslova za život na ugroženom području, kao i druge potrebe zaštite i spasavanja, u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Član 133.

Pravno ili fizičko lice koje je namerno prouzrokovalo ugrožavanje ljudi i materijalnih dobara odnosno namerno prouzrokovalo nesreću, mora nadoknaditi:

- 1) troškove zaštitnih i spasilačkih intervencija;
- 2) troškove sanacije i dovođenja u prethodno stanje;
- 3) troškove odštete fizičkim i pravnim licima.

Odgovornost pravnog ili fizičkog lica iz stava 1. ovog člana utvrđuje se u skladu sa zakonom.

X.BUDŽETSKI FOND ZA VANREDNE SITUACIJE

Član 134.

Budžetski fond za vanredne situacije iz člana 130. tačka 2) ovog zakona (u daljem tekstu: Fond) osniva se kao budžetski fond radi obezbeđivanja dodatnih sredstava za finansiranje pripreme, sprovođenja i razvoja programa, projekata i drugih aktivnosti u oblasti smanjivanja rizika, upravljanja i reagovanja u vanrednim situacijama, u skladu sa posebnim propisima.

Fond se osniva na neodređeno vreme i njime upravlja ministar ili lice koje on ovlasti.

Po ukidanju Fonda, prava i obaveze Fonda preuzima Ministarstvo.

Prihodi Fonda i obaveze koje proističu iz Fonda

Član 135.

Prihodi Fonda ostvaruju se iz:

- 1) aproprijacija obezbeđenih u okviru budžeta za tekuću godinu;
- 2) namenskih prihoda budžeta, koji su definisani kao namenski prihodi Fonda, a naročito:

(1) sredstava ostvarenih na osnovu izdvajanja osiguravajućih društava u visini 5% od naplaćene premije osiguranja od požara i drugih opasnosti;

(2) sredstava pravnih lica koja za osiguranje od požara svoje imovine osnivaju vlastite osiguravajuće fondove u visini od 3% od premije osiguranja od požara;

(3) sredstava ostvarenih na osnovu izdvajanja osiguravajućih društava u visini 5% od prihoda naplaćenog obaveznog osiguranja transporta opasnih materija u drumskom, železničkom, rečnom i vazdušnom saobraćaju;

(4) sredstava naplaćenih od privrednih subjekata na godišnjem nivou, koji se bave proizvodnjom, preradom, uskladištenjem, distribucijom i prodajom zapaljivih tečnosti, eksplozivnih materija i gasova, po osnovu ukupnih instalacionih kapaciteta uskladištenja i glavne merne regulacione stanice na magistralnom gasovodu, i to:

-0,5% vrednosti maloprodajne cene po 1 l vrste zapaljive tečnosti i gasa koji se skladišti;

-0,5% vrednosti maloprodajne cene po 1 kg eksplozivne materije koja se skladišti;

(5) sredstava ostvarenih na osnovu izdvajanja nadležnog organa za poslove civilnog vazduhoplovstva, namenjenih za potrebe službe za traganje i spasavanje u slučaju udesa vazduhoplova;

(6) sredstava ostvarenih po osnovu 1% prihoda od prodaje ulaznica za sportske događaje, po prijavljenom događaju Ministarstvu unutrašnjih poslova;

(7) naplaćenih novčanih kazni za prekršaje predviđene ovim zakonom i zakonima koji uređuju oblasti zaštite od požara, eksplozivnih i opasnih materija;

3) priloga, donacija, poklona i pomoći;

4) drugih izvora u skladu s zakonom i drugim propisima.

Služba 112 iz člana 103. će se finansirati iz prihoda obezbeđenih u stavu 1. tački 1) ovog člana.

Nadzor nad sprovođenjem obaveza iz stava 1. tačke 2) ovog člana vrši Ministarstvo.

Prinudna naplata vrši se u skladu sa poreskim propisima.

Način naplate i rokovi plaćanja obaveza iz stava 1. tačke 2) ovog člana bliže propisuje Ministar.

Korišćenje sredstava Fonda

Član 136.

Sredstva Fonda koriste se za finansiranje pripreme, sprovođenja i razvoja programa, projekata i drugih aktivnosti u oblasti preventive, smanjivanja rizika, upravljanja i reagovanja u vanrednim situacijama, a naročito za:

1) nabavku opreme i sredstava za upravljanje i reagovanje u vanrednim situacijama;

2) izgradnju objekata za potrebe reagovanja u vanrednim situacijama;

3) stručno osposobljavanje i usavršavanje snaga zaštite i spasavanja;

4) podsticanje obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija, programa, projekata i drugih aktivnosti, uključujući i demonstracione aktivnosti;

5) sufinansiranje preventivnih i interventnih mera u vanrednim situacijama;

6) finansiranje unapređenja rada vatrogasnih saveza i dobrovoljnih vatrogasnih društava.

Način korišćenja sredstava Fonda

Član 137.

Sredstva Fonda daju se pravnim korisnicima sredstava, radi finansiranja namena utvrđenih u članu 136. ovog zakona na osnovu internog konkursa koji objavljuje Fond.

Odlukom o osnivanju Fonda utvrđuju se uslovi koje moraju ispunjavati korisnici sredstava Fonda, uslovi i način dodeljivanja njegovih sredstava, kriterijumi i merila za ocenjivanje predloga projekata, odnosno zahteva za dodeljivanje

sredstava, način praćenja namenskog korišćenja sredstava i ugovorenih prava i obaveza, kao i druga pitanja od značaja za dodeljivanje i korišćenje sredstava Fonda.

Posebni uslovi za upotrebu sredstava Fonda

Član 138.

Plaćanje na teret Fonda vrši se do nivoa sredstava raspoloživih u Fondu, a obaveze se preuzimaju u okviru realno planiranih prihoda Fonda.

Na kraju tekuće godine neiskorišćena sredstva Fonda prenose se u narednu godinu.

XI. PRIZNANJA I NAGRADE

Član 139.

Za naročite uspehe u organizovanju i sprovođenju zadataka civilne zaštite i drugih poslova zaštite i spasavanja, u privrednim društvima i drugim pravnim licima, autonomnim pokrajinama, jedinicama lokalne samouprave, upravnim okruzima, nadležnoj službi, drugim službama i organima uprave, štabovima za vanredne situacije, jedinicama civilne zaštite, menadžerima, zamenicima menadžera, drugim pripadnicima i zaslužnim pojedincima, dodeljuju se priznanja i nagrade.

Bliže propise o vrsti, kriterijumima i postupku za dodelu priznanja i nagrada, kao i o danu nadležne službe i danu civilne zaštite, donosi Ministar.

XII. MEĐUNARODNA SARADNJA

Član 140.

Međunarodna saradnja u oblasti zaštite i spasavanja ostvaruje se:

- 1) zaključivanjem međunarodnih ugovora i njihovom primenom;
- 2) članstvom i učešćem u radu u međunarodnim organizacijama;
- 3) međusobnim obaveštavanjem i razmenom informacija sa drugim državama o opasnostima i posledicama katastrofa i o sredstvima za smanjenje rizika od katastrofa;
- 4) pružanjem, prihvatanjem i traženjem pomoći u zaštiti i spasavanju ljudi i materijalnih dobara;
- 5) koordinacijom prelaska državne granice tokom primanja ili pružanja međunarodne pomoći, kao i u toku tranzita snaga i sredstava za pomoć u zaštiti i spasavanju između drugih država;
- 6) pripremanjem, organizovanjem i učestvovanjem na međunarodnim konferencijama, seminarima, kursevima, vežbama i drugim oblicima obučavanja;
- 7) usklađivanjem delovanja snaga za zaštitu i spasavanje drugih država na teritoriji Republike Srbije.

XIII. NADZOR

Član 141.

Nadzor nad primenom ovog zakona i propisa donetih na osnovu njega vrši Ministarstvo.

Opšta ovlašćenja

Član 142.

U vršenju nadzora Ministarstvo je ovlašćeno da:

- 1) zahteva izveštaje i podatke o radu;
- 2) utvrdi stanje izvršavanja poslova zaštite i spasavanja, upozori na uočene nepravilnosti i odredi mere i rok za njihovo otklanjanje;
- 3) izdaje instrukcije;
- 4) naloži preduzimanje mera i zadataka koje smatra potrebnim;
- 5) pokrene postupak za utvrđivanje odgovornosti;
- 6) neposredno izvrši neki posao ako oceni da se drukčije ne može izvršiti zakon ili drugi opšti akti;

Izveštaj o radu iz stava 1. tačka 1) ovog člana sadrži prikaz izvršavanja zakona, drugih opštih akata i zaključaka Vlade, preduzete mere i njihovo dejstvo i druge aktivnosti.

Ovlašćenja inspektora

Član 143.

U vršenju inspekcijskog nadzora, inspektori imaju pravo da:

- 1) vrše uvid u dokumenta koja se odnose na pripremu subjekata sistema zaštite i spasavanja;
- 2) proveravaju sprovođenje odluka, naredbi i akata nadležnih organa za poslove zaštite i spasavanja;
- 3) nalože obustavu mera i radnji koje nisu u skladu sa zakonom i planovima zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama, do donošenja odluka nadležnih organa;
- 4) nalože otklanjanje utvrđenih nedostataka u sprovođenju propisanih mera za izvršavanje radnji iz plana zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama;
- 5) nalože obustavljanje radnji kojima se direktno ugrožava ili dovodi u opasnost život i zdravlje ljudi, materijalna i kulturna dobra i životna sredina, do donošenja odluke nadležnog organa;
- 6) podnose predloge za pokretanje postupaka za utvrđivanje disciplinske, prekršajne, krivične ili druge odgovornosti protiv odgovornih subjekata sistema zaštite i spasavanja, u skladu sa zakonom;
- 7) vrše vanrednu inspekciju organizacione i funkcionalne sposobnosti i odgovornosti organa, jedinica i subjekata sistema zaštite i spasavanja;
- 8) nalože otklanjanje utvrđenih nedostataka u vezi upravljanja skloništima;
- 9) pruže stručnu pomoć;
- 10) u slučaju udesa, narede preduzimanje interventnih mera, postupaka i reagovanja na nesreću, u skladu sa Planom zaštite od udesa;
- 11) zabrane rad privrednog društva, izuzev SEVECO postrojenja, ako u određenom roku nije izradilo Plan zaštite od udesa;
- 12) vrše kontrolu uklanjanja i uništavanja NUS;

13) preduzimaju i druge mere za koje su ovlašćeni u skladu sa zakonom i po nalogu nadležne službe.

Subjekti sistema zaštite i spasavanja, organi i jedinice kod kojih je izvršena kontrola, dužni su da postupe po nalogu inspektora.

Protiv rešenja inspektora može se izjaviti žalba.

Žalba iz stava 3. ovog člana izjavljuje se Ministru u roku od 15 dana od dana prijema rešenja.

XIV. KAZNENE ODREDBE

Prekršaji pravnog lica

Član 144.

Novčanom kaznom u iznosu od 100.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj privredno društvo ili drugo pravno lice, ovlašćeno i osposobljeno pravno lice ako:

1) ne planiraju, organizuju i sprovode mere i zadatke civilne zaštite (član 16. stav 2);

2) ne dostavlja analize, prognoze i odgovore iz oblasti zaštite i spasavanja odnosno ne utvrđuju zadatke, organizaciju, delovanje i aktivnosti kojima se obezbeđuje učešće njihovog člana (član 17. st. 1. i 2);

3) ne stavi na raspolaganje korišćenje telekomunikacione i informacione sisteme i veze (član 20. stav 1);

4) ne stavi na raspolaganje zalihe vode, hrane, medicinske opreme i lekova, odeće, obuće, građevinskog i drugog materijala (član 20. stav 2);

5) ne omogući izvršavanje radova (član 20. stav 3);

6) ne izrađuje sopstvene planove i ne izvršava zadatke njima postavljene (član 49. stav 1);

7) ne obezbedi ili ne drži u ispravnom stanju potrebna sredstva i opremu odnosno ne vrši obuku zaposlenih (član 52. stav 1);

8) ne učestvuje u izvršavanju evakuacije u skladu sa zadacima i obavezama planova zaštite i spasavanja (član 59. stav 3);

9) ne obezbede sklanjanje stanovništva i zaposlenih u skloništa (član 60. stav 1);

10) ne obezbedi izgradnju skloništa ili drugih zaštitnih objekata u skladu sa prostornim odnosno urbanističkim planom (člana 60. stav 2);

11) ne prime na privremeni smeštaj građane sa ugroženih područja po nalogu nadležnog štaba za vanredne situacije (član 69. stav 1);

12) ne preduzme mere za sprečavanje udesa i ograničavanje uticaja tog udesa na život i zdravlje ljudi i životnu sredinu (član 72. stav 1);

13) ne organizuje i sprovodi zaštitu i spasavanje ljudi i zaštitu životne sredine (član 72. stav 2);

14) ne sačini odnosno dostavi Plan zaštite od udesa (član 73. stav 1);

15) ne preduzme mere za sprečavanje udesa i ograničavanje uticaja udesa na život i zdravlje ljudi, materijalna dobra i životnu sredinu (član 73. stav 1);

16) pre izrade Plana zaštite od udesa ne obavesti o promenama (član 74. stav 1. tačke 1) do 3));

17) ne obavesti o trajnom prestanku ili konzervaciji postrojenja (član 74. stav 2);

18) ne obavesti o činjenicama, okolnostima udesa, opasnim materijama na mestu udesa, raspoloživim podacima za procenu posledica udesa za ljude, materijalna dobra i životnu sredinu, odnosno o preuzetim hitnim merama (član 75. stav 1);

19) na obavesti o naknadno prikupljenim podacima o udesu (član 75. stav 2);

20) ne dostavi analizu o udesu (član 75. stav 3);

21) ne primeni Plan zaštite od udesa u slučaju udesa ili u slučaju nastanka okolnosti koje mogu izazvati udes, odnosno ne uskladi Plan zaštite od udesa sa planom zaštite i spasavanja u vanrednim situacijama (član 79. st. 1. i 2);

22) ne izradi odnosno ne dostavi Plan zaštite od udesa (član 80. stav. 1.tač. 1) do 4));

23) ne obezbedi dostupnost podataka javnosti odnosno ažurira podatke (član 81. stav 1);

24) ne učestvuje u zaštiti i spasavanju ljudi, materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine od poplava (član 85. stav 4);

25) o otkrivenim NUS ne obavesti najbližu policijsku stanicu ili operativni centar 112 (član 89. stav 2);

26) ne obeleži vidljivim znakom odnosno ne obezbedi mesto gde se nalazi NUS (član 89. stav 2);

27) ne učestvuje u otklanjanju posledica i sprovođenja asanacije (član 91. stav 2);

28) ne planira, organizuje i sprovodi zaštitu i spasavanje kulturno-istorijskih, materijalnih i dobara bitnih za opstanak (član 92. stav 2);

29) u slučajevima narušenog snabdevanja vodom zbog elementarnih nepogoda i drugih nesreća ne obezbedi potrebnu količinu vode, ne meri kontrolu ispravnosti odnosno ne održava sistem za vodosnabdevanje (član 93. stav 1);

30) ne obezbedi funkcionisanje službi (član 95. stav 2);

31) ne obrazuje specijalizovanu jedinicu civilne zaštite (član 99. stav 3);

32) imalac telekomunikacionih sistema i sredstava ne obezbedi službi 112 prioriteto korišćenje veza u vanrednim situacijama (član 103. stav 2);

33) ne obaveštava službu 112 o opasnostima iz vazdušnog prostora, stanju vremena, klime i voda, odnosno ne dostavlja analize, prognoze i upozorenja o hidrometeorološkim i geološkim pojavama, elementarnim nepogodama, drugim prirodnim, tehničko-tehnološkim i drugim većim nesrećama, kao i o sadržaju opasnih materija u vazduhu, zemljištu i vodama iznad dozvoljenih vrednosti i sve druge prikupljene podatke o pojavama koje mogu ugroziti ljude, materijalna sredstva i životnu sredinu (član 103. stav 4);

34) ne obezbedi automatsko prosleđivanje prikupljenih podataka službi 112 (član 103. stav 5);

35) ne obezbedi blagovremeno obaveštavanje i uzbunjivanje stanovništva o opasnostima izazvanim hidrosistemima koja koriste (član 106. stav 1);

36) ne izradi, dogradi i održava sisteme za obaveštavanje i uzbunjivanje, odnosno ne uključi se u sistem za uzbunjivanje u Republici Srbiji (član 106. st. 2);

37) na zahtev operativnog centra 112 odmah ne prekine emitovanje programa radi prenošenja obaveštenja od interesa za zaštitu i spasavanje (član 107. stav 1);

38) ne obezbedi besplatno prenošenje obaveštenja od interesa za zaštitu i spasavanje pretplatnicima (član 107. stav 2);

39) redovno ne dostavlja službi 112 ažurirane baze podataka o korisnicima pretplatničkih telefonskih brojeva fiksnih i mobilnih telefonija (član 107. stav 3);

40) baze podataka iz člana 107. stav 3. koristi suprotno odredbi člana 107. stav 4);

41) ne obezbedi besplatnu uslugu lociranja mesta pozivaoca (dolaznog poziva) za potrebe nadležne službe i operativnog centra 112 (član 107. stav 5);

42) obaveštenje o telefonskom broju 112 znake za uzbunjivanje ne istaknu na vidnom mestu u svim javnim ustanovama i drugim javnim mestima (član 109. stav 2);

43) ne obavesti operativni centar 112 o svakoj uočenoj opasnosti i nezgodi (član 109. stav 3);

44) za potrebe sistema osmatranja, obaveštavanja i uzbunjivanja ne omogući instaliranje sirena i drugih odgovarajućih uređaja i sredstava sistema osmatranja, obaveštavanja i uzbunjivanja na tim objektima odnosno omogući pristup za njihovo održavanje, uz uvažavanje mera zaštite ljudi i životne sredine (član 110. stav 1);

45) ne obezbede neprekidno snabdevanje električnom energijom uređaje sistema osmatranja, obaveštavanja i uzbunjivanja (član 110. stav 2);

46) u skladu sa svojom delatnošću odnosno zadacima koje im narede nadležni štabovi jedinica lokalne samouprave, autonomne pokrajine i Republike Srbije ne vrši zaštitu i spasavanje građana, materijalnih i drugih dobara u slučaju opasnosti i nesreća izazvanih elementarnim nepogodama i drugim nesrećama (član 111. stav 1);

47) ne prilagodi planski svoje kapacitete i organizaciju za izvršavanje zadataka zaštite i spasavanja (član 111. stav 2);

48) ne opremi se odgovarajućom opremom i materijalno-tehničkim sredstvima za ličnu zaštitu odnosno sprovođenje mera i izvršenje zadataka civilne zaštite opremu (član 114. stav 2);

49) ne vodi propisanu evidenciju o pripadnicima jedinica civilne zaštite (član 118. stav 1. tačka 3));

50) ne sprovode mobilizaciju (član 125. stav 1);

51) ne donese Dugoročni plan razvoja sistema zaštite i spasavanja (član 129. stav 3);

52) ne uplati sredstva u Budžetski fond za vanredne situacije (član 135. stav 1. tačka 2)).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara odgovorno lice u privrednom društvu ili drugom pravnom licu.

Preduzetnik će se za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniti novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 500.000 dinara.

Prekršaji fizičkog lica

Član 145.

Novčanom kaznom u iznosu od 20.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice ako:

- 1) ne postupi u skladu sa članom 21. stav 2. tač. 1) do 4);
- 2) ne učestvuje u izvršavanju zadataka zaštite i spasavanja (član 22. stav 1);
- 3) ne jave se na mesto i u vreme koje odredi nadležni organ (član 23. stav 1);
- 4) ne da na korišćenje nadležnom organu nepokretne stvari, vozila, mašine, opremu, materijalno- tehnička i druga materijalna sredstva (voda, hrana, medicinska oprema, lekovi, odeća, obuća, građevinski i drugi materijal) kada to zahtevaju potrebe zaštite i spasavanja (član 24. stav 1);
- 5) ne obezbeđuje i drže u ispravnom stanju potrebna sredstva i opremu za ličnu, uzajamnu i kolektivnu zaštitu (član 52. stav 2);
- 6) ako u privatni objekat pogodan za smeštaj ne primi na privremeni smeštaj građane sa ugroženih područja, kada to naloži nadležni štab za vanredne situacije (član 69. stav 1);
- 7) ne učestvuju u otklanjanju posledica i sprovođenja asanacije iz člana 91;
- 8) ne postupaju u skladu sa upustvima poverenika odnosno zamenika (član 97. stav 3);
- 9) ne obavesti Operativni centar 112 o svakoj uočenoj opasnosti i nezgodi (član 109. stav 3);
- 10) se ne odazove na poziv nadležne službe za akcije zaštite i spasavanja (član 113. stav 4).

XV. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 146.

Bliže propise za sprovođenje ovog zakona donosi Vlada u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Bliže propise za sprovođenje ovog zakona donosi Ministar u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 147.

Autonomna pokrajina, jedinice lokalne samouprave, privredna društva i druga pravna lica uskladiće svoje akte sa odredbama ovog zakona najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu propisa iz člana 146. ovog zakona.

Član 148.

Privredna društva i druga pravna lica iz člana 73. ovog zakona dužna su da u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu propisa iz člana 146. stav 2. ovog zakona Ministarstvu dostave obaveštenje o postrojenju, objektu i količini opasnih materija, a u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovih propisa i izveštaj o bezbednosti i plan zaštite od udesa iz čl. 76. i 78. ovog zakona.

Član 149.

Propisi doneti na osnovu zakona koji prestaju da važe danom početka primene ovog zakona, primenjivaće se do donošenja novih propisa ukoliko nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 150.

Ministarstvo unutrašnjih poslova preuzeće zaposlene, arhivu i materijalno-tehnička sredstva Uprave za vanredne situacije Ministarstva odbrane i određeni broj zaposlenih Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Nepokretnosti koje su date na korišćenje Upravi za vanredne situacije Ministarstva odbrane daće se u skladu sa posebnim propisima na korišćenje Ministarstvu unutrašnjih poslova.

Član 151.

Do uspostavljanja broja 112 kao jedinstvenog broja za teritoriju Republike Srbije, koristiće se dosadašnji telefonski broj 985, kao i ostali brojevi telefona hitnih službi (policija 92, vatrogasci-spasioci 93 i hitna pomoć 94).

Član 152.

Danom početka primene ovog zakona prestaju da važe odredbe čl. 49. do 66. Zakona o odbrani („Službeni list SRJ“, br. 43/94, 11/95, 28/96, 44/99, 3/02, 116/07 i 72/09) i podzakonska akta za njihovo izvršavanje, čl. 73. do 86. Zakona o odbrani („Službeni glasnik RS“, br. 45/91, 58/91, 53/93, 67/93 i 48/94), odredbe čl. 77. do 79. i čl. 80. stav 1. tačka 21), odredbe čl. 74. do 79. Zakona o zaštiti od požara („Službeni glasnik SRS“, br. 37/88 i „Službeni glasnik RS“, br. 53/93, 67/93, 48/94 i 101/05), Zakon o zaštiti od elementarnih i drugih većih nepogoda („Službeni glasnik SRS“, br. 20/77, 24/85 i 52/89 i „Službeni glasnik RS“, br. 53/93, 67/93, 48/94 i 101/05).

Član 153.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“, a počinje da se primenjuje po isteku šest meseci od dana stupanja na snagu, izuzev odredaba čl. 146, 147. i 151, koje se primenjuju od dana stupanja na snagu ovog zakona.